

„Egyik helyen a legszebb adventi és karácsonyi dallamok csendülnek fel különböző feldolgozásokban, pár lépéssel arébb pedig gagyi, lüktető tuc-tuc szól, valami semmitmondó szöveggel.”

Várakozás... ▶ 3. oldal

„Ebben a pesti közösségben ébredtem rá, hogy hozzám jóval közelebb áll az evangélikus mentalitás. Így egy idő után a budavári gyülekezetben megkonfirmáltam. Sajnos kerekesszékekkel nem könnyű közlekedni a fővárosban sem, ezért nem tudtam túl sürrün eljárni a gyülekezeti alkalmakra.”

Beszélgetés Nagy Ildikó mozgássérült festővel ▶ 10. oldal

Második másodlélkész Szombathelyen ▶ 3. oldal
Milyen a jó mentor? ▶ 5. oldal

Tanárok az idő büvöletében ▶ 6. oldal

Találkozás nyugalmazott lelkészekkel ▶ 8. oldal

Üdvöztető dilemmák ▶ 9. oldal

A versmondó Székács József ▶ 9. oldal

SZEMENYEI CSABA FELVÉTELE

Megfiatalodott az Ótemplom orgonája

Hálaadás a templomszentelési emlékűnnepen

▶ Felújított orgonájáért adott hálát advent második vasárnapján a szarvasi ótemplomi evangélikus gyülekezet. Az ünnepi istentiszteleten – egyúttal templomszentelési emlékűnnepen – Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését, a liturgiában Horváth Z. Olivér, illetve Cairns-Lengyel Henriett lelkészek szolgáltak. A megújult hangszert a püspök szentelte újra, és Fassang László orgonaművész szólaltatta meg.

A szarvasi hívek az első orgonát a gyülekezet második templomába hozatták 1743. augusztus 1-jén, Vasas Szent Péter ünnepén, száznyolcvan rajnai forintért. Az 1759-ben épült harmadik templomba ezt a kis orgonát vitték át, ám ott már talán kicsinek bizonyult, mert egy pozsonyi mestertől nagyobb, immár tizenegy regiszteres orgonát vásároltak. Ez

utóbbi került át a mai Ótemplomba 1788-ban.

A hatalmas templomot akkor megtöltő gyülekezet azonban Kristóffy György orgonista-tanító idejében egy sokkal nagyobb, a templom méreteinek is megfelelő hangszer beszerzését szorgalmazta. Így 1804-ben Joseph Heroteck pesti orgonaépítő egy rendkívül impozáns megjelenésű, pazar

homlokzatú, kétmanuális, harminc-regiszteres orgona építését kezdte el. Ez akkor az ország második legnagyobb orgonája volt.

A század legvégén a Rieger testvérek átalakították a fúvórendszerrel, és két sípsort kicserélték. 1938-ban az újabb igényeknek megfelelően bővítették a hangszert Peskó Zoltán orgonaművész és Borgulya Endre tervei alapján, az Angster orgonagyár közreműködésével; pneumatikus vezérléssel és hárommanuális játszóasztallal látták el. Ekkor nyerte el a harminchat regiszteres orgona a mai kialakítását. Most ennek a generálfelújítása készült el az AeriOrgona Kft. szakembereinek munkájával, Faragó Attila orgonaépítő vezetésével.

▶ Folytatás a 3. oldalon

Közösségi ház lett a régi iskolából

▶ A győr-ménfőcsanakai evangélikus gyülekezet advent 2. vasárnapján hálaadó istentisztelettel ünnepelte meg, hogy megújulhatott gyülekezeti háza. A felújított épület falán leleplezték a Garan János egykori kántortanító tiszteletére elhelyezett emléktáblát. A templomban tartott úrvacsorás istentiszteleten Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. A liturgiai szolgálatban Kiss Miklós, a Győr-Mosoni Egyházmege esperese és dr. Percze Sándor helyi lelkész vett részt.

ADÁMI MÁRIA FELVÉTELE

Az egyházközség egykori evangélikus iskolája 1905-ben épült. A rendszerváltás után visszakapott épületet akkor sikerült olyan állapotba hozni, hogy gyülekezeti alkalmakat lehetett benne tartani, komoly felújításra azonban csak most nyílt lehetőség.

A gyülekezet összefogásának köszönhetően, jó szándékú vállalkozók, a Győr-Mosoni Egyházmege és Győr város támogatásával a múlt vasárnap átadhatták a felújított házat a gyülekezetnek. Az egyházközség ötvenezer forint híján tizenkétfélmillió forintot fordított a beruházásra.

A hálaadó istentisztelet kezdetén a gyülekezet hittanosai rövid műsor keretében gyűjtötták meg a második adventi gyertyát.

Szemerei János Jel 3,8 alapján prédikált: „Íme, nyitott ajtót adtam eléd, amelyet senki sem zárhat be...”

▶ Folytatás a 3. oldalon

Az egyház adventje

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY

Advent küszöbén ült össze egyházunk legfelsőbb döntéshozó és törvényalkotó testülete, a zsinat. Advent pedig a várakozás ideje – benne a bűnbánó és hálaadó visszatekintéssel, a józan és reális helyzetfelméréssel, a reménységből fakadó jövőépítés szándékával, amely nemcsak azt nézi, mit várunk, hanem azt is, hogy mire várunk. Ebből a tudatos múlt-jelen-jövő szemléletből szabadulhatnak fel erőik, pozitív, cselekvésre készítő energiák.

Aki (minden hibája, gyengesége ellenére) szereti az egyházat – hiszen ez Isten létfontosságú ajándéka a számunkra –, az jó reménységgel és várakozással néz a jövőbe. S nem valamiféle hurraóptimizmus alapján, aféle „biztos lesz majd valahogy” reménységgel, hanem azzal, hogy tudja: Jézus jön!

Jézus nélkül az egyháznak nincs jövője. Nélküle letűnő emlék marad a közösség, terhes örökség a nagy szervezet, fölösleges erőlködés minden egyházújító próbálkozás, modern reformáció. De mi Jézusra várunk. Ha ő megérkezik, ha belép az egyházba, akkor jó reménységünk lehet az egyház jövője felől. Akkor boldogan énekelhetjük az adventi éneket: *Jézus, örömmel fogadjak...* (EÉ 143)

Zsinatelnöki éves beszámolómban (rövidített változata megjelent az *Evangelikus Élet* múlt heti számában) hirtelen jött ötletként, de azóta is vállaltam tettem fel egy kérdést: miért kell a mustárnagnak hajóbörönd méretű tok? Akkor ott, a plenáris ülésen költői kérdésként hangzott. A gondolatot azonban nem a semmibe akartam belekialtani. Titkon reméltem, s most e sorok nyomán még inkább vágyom arra, hogy választ kapjak kérdéseimre.

Miért kell a mustárnagnak hajóbörönd méretű tok? Azaz: egy kis egyháznak, a magyar lakosság két százalékát kitevő kicsiny csapatnak miért van szüksége ekkora szervezetre? Egy kisvállalat méretű intézményrendszernek miért van szüksége ekkora és ilyen bonyolult adminisztrációra? Miért nem elég nekünk kisebb struktúra, egyszerűbb adminisztráció?

A törvényeinket magunk alkotjuk. Olyanok lesznek hát, amilyenek mi elképzeljük, megtervezzük, megformáljuk őket. Amikor a „rendszer-váltás” után még nagyobb statisztikai adatokat sejtve terveztünk, amikor ránk szakadt a szabadság, az addig nem ismert, tágas mozgástér, amikor sorra kaptuk vagy vettük vissza az intézményeket, örültünk a demokratikus döntéshozással járó szabadságélménynek, és azt hittük, hogy a kollektív bölcsesség mindenre jó választ tud adni. Felépítettünk egy mamutrendszert, amelynek működtetése oly nagy energiát és anyagi erőt vesz el, amely nem áll rendelkezésünkre.

Lehet állami finanszírozásból, külső támogatásból, segélyekből élni,

de ez ellenkezik az egyház lényegével. Mi nem másokból, hanem másokért élünk. S ha ezt a mandátumunkat nem vesszük komolyan, megszűnünk egyháznak lenni, s marad a vallásos egyesület-jelleg: a múltból élő, a szép emlékekre hagyatkozó közösség.

Nem az állami törvények mondják meg, hogy ki és mi az egyház. Amit a világi törvények tesznek, az közjogi besorolás. Arra is szükség van. Minket az – és egyedül csak az – érdekelhet, hogy az emberré lett Isten, a tanítványokat elhívó Úr, a folyamatos adventben visszavárt és tetszése szerinti időpontban (bármikor) visszatérő Úr egyházának tekint-e.

Azaz: követték-e őt, komolyan vették-e szavát a keresztthorodásról, megfontoltuk-e tanítását az önfeloldozó szeretetről, megtettük-e csak eggyel is a legkisebbek közül azt, amit neki ígérnénk, hogy mindent odaadunk: a ruhánkat, az élelmünket, az időnket, a segítségünket? Követték-e őt a felszabadult, de terhek hordozását jelentő úton?

Vállaltuk-e a számkivetettséget, a népszerűtlenséget, a meg nem értést azért, mert nem a világ stílusa és elvárása, hanem ő a mérce mindenben? Megharcoltuk-e a hit harcát, hogy minden tetszőes életformát félretelve, egyszerűen és konzekvensen az Atyára bizzuk magunkat?

Tudatosan éltük-e, hogy itteni létünk csak az örök élet távlatában értelmezhető, s ennek a mindennapokra, a döntésünkre, a dolgokhoz és emberekhez való hozzáállásunkra is hatása van?

Ehhez az életformához, az egyház életformájához viszont nem nagy szervezetre, hanem elsősorban belső, a Szentlélektől kért és a Szentlélek munkáját befogadó gyülekezeti megújulásra van szükség.

Intő jel lehet, hogy olyan sokan elfordulnak az egyháztól mint szervezettől. Pedig keresnek, kutatnak, vágnak valamit, amit éppen az egyház – nem a szervezet, hanem a krisztusi közösség – adhatna meg nekik azzal, ami a küldetés, mandátuma: a hordozott és megélt evangéliumot, a nehéz és mégis vonzó jézusi utat.

Egyházunknak a következő években – még időben, a következő általános egyházi választások előtt – döntenie kell, hogy melyik utat választja. A nagy szervezet, a megcsontosodás veszélyét, a bürokratizálódás lehetőségét magával hozó szervezet útját vagy a missziói lelkületű mustárnagnak. Ennek az emberi letétje pedig a gyülekezeti élet, az alulról építkező és gyülekezeteiben élő egyház modellje – a Krisztusban hívők közössége, ahol az igét tisztán hirdetik, a szentségeket Krisztus rendelése szerint osztják ki.

A szerző evangélikus lelkész, egyházunk zsinatának lelkészi elnöke, az állami Reformáció Emlékbizottság miniszteri biztosa

Oratio oecumenica

Mennyei Atyánk, amikor az adventi csendbe nyugtalanító hangok szűrődnek be, amikor az életünkben sok minden arra csábít, hogy tőled elforduljunk, és minél messzebb kerüljünk, mi mégis hozzád fordulunk könyörgésünkkel.

Egyszülött Fiaid érkezését várjuk, hogy fényvel és reménységgel töltsd be a teremtett világot. Kérünk téged, engedd felismernünk és meglátnunk, hogy a te alkotásaid itt vannak körülöttünk, hiába próbáljuk sokféle módon elleplezni azokat. Ott van a teremtett világ megannyi kincse az aszfaltozott utak mellett, a betonból emelt épületek mögött, a városok lüktető és nyugtalanító fényeiben és a zajokon túl. A te kezded munkájában gyönyörködhetünk, amikor éjszaka a felettünk elterülő csillagos égboltra nézünk, vagy egy újszülött csendes álmában gyönyörködünk.

Egyszülött Fiaid példát mutatott nekünk emberségből és alázatból. Vakok láttak, bénák jártak, leprások tisztultak meg, süketek hallottak, halottak támadtak fel; szegényeknek hirdette az örömhírt. Mi pedig felelőtlen cselekedeteinkkel még a legkisebbeket is megbotránkoztatjuk. Adj nekünk látó szemet, gyors lábat, tiszta lelket, halló fület, élő lelkiismeretet és bölcsességgel gazdag szívet, hogy mindig észrevegyük azt, amikor mások segítségére szorulnak.

Egyszülött Fiaid közösséget épített az útjukat egyedül és magányosan járó tanítványokból. Szentleked által ma is összehívod, az úrvacsorával tápláld és igéd által építged gyülekezteinket. Minden, amit megélhetünk hétről hétre, évről évre, az csak a te kegyelmednek köszönhető. Add meg nekünk, hogy ezeknél ne legyen fontosabb a számunkra.

Egyszülött Fiaid érkezésére, az ő születésének ünnepére készülünk. Add meg nekünk, hogy mindig legyen időnk és türelmünk a legkisebbekre: a gyermekekre, az idősekre, a magányosokra, a betegekre, a gyász fájalmát hordozókra és azokra, akik az élet peremvidékeire kényszerültek.

Mennyei Atyánk! Várakozva tesszük fel mi is a kérdést: „Te vagy-e az Eljövendő, vagy mást várunk?” Add meg nekünk, hogy ezen az ünnepen is találkozhassunk veled, bármilyen formában érkezel is hozzánk.

SEMPER REFORMANDA

„Jól jegyezzük meg, és hirdessük mindenfelé, hogy Krisztus olyanok nyomorúságán akar segíteni, akiken a világ minden hatalma se tudna. Mert ugyan hol van az a híres doktor, aki a vakot látóvá, a poklost tisztává tudta volna gyógyítani? Aminthogy prédikátor sem akadt még, aki a szegényeknek evangéliomot tudott volna hirdetni, vagyis aki a megkeseredett, szorongó lelket önmagával tudta volna megvigasztalni, s a szomorú szív fuldokló fájalmát öröme tudta volna váltani.”

► Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

ADVENT 3. VASÁRNAPJA – MT 11,2–10

„Több vagy te, mint ők kívánták” (EÉ 400,2)

Az adventi időszak egymást követő vasárnapjai egyenként is, de összességükben is figyelemre méltó kontrasztot rajzolnak elénk.

Az első adventi vasárnapon a szent városba számárháton érkező Messiás királyra figyeltünk. Akkor a hozsannázó (Isten szabadító beavatkozásáért könyörgő) tömeg – a királyhoz legkevésbé méltó „díszletek” ellenére – Jézust úgy üdvözölte, mint a várva várt Szabadítót.

Az adventi koszorú második gertyája mellett – a teremtett világ végidejétől való rettegés kontrasztjaként – az eljövendő új teremtésre várás örömeinek és reménységének fényével telt meg a szívünk.

A harmadik adventi vasárnapon azonban az az ellentét rajzolódik ki előttünk, amellyel minden keresztény ember előbb vagy utóbb szembesül. Ez pedig az, hogy az evangéliumban, a keresztség és az úrvacsora szentségében közénk érkező Jézus egészen más, mint akinek mi képzeljük. Többnyire másként cselekszik, mint ahogyan mi várjuk tőle. Azt sem könnyű elfogadnunk, hogy az ő órája nem a mi sürgető türelmetlenségünk rugójára jár.

Nem meglepő tehát, de nem is szégyellni való, hogy néha még a szívből benne bízókban is kérdések és kétségek ágaskodnak. Jézus ugyanis még az övéi reménységének kereteibe sem fér bele. Nem véletlen, hogy ezt helyezi szívünkre az egyház tanúságtétele már az egyházi esztendő elején, az adventi időszak vasárnapjain és karácsony ünnepén is.

Az adventi időszakban éppen a karácsony ünnepére készülődés látványos kellei rejtek el legmélyebben a látható felszín mögött a lényeg. Azt, ami nem látható csak a hit szemével. Luther szavával: a pólyában már észre sem vesszük a kisdedet. Előfordul, hogy a saját életünkben és

Keresztelő János abban különbözött az ószövetségi prófétáktól, hogy nemcsak jövendölhetett az Isten által megígért Messiásról, hanem láthatta, és népének be is mutathatta őt. Az ószövetségi próféciaik beteljesítőjeként hirdette meg Jézusban a megígért Messiást, de ideértésében az ité-

nítani kezdett, és csodákkal igazolta tanítása helyességét, küldetése valóságát. Jézus szintén messiási próféciaakra utalt válaszában. Olyanokra, amelyeket valamiképpen elfedtek az itéletes próféciaik, és amelyek éppen ezért torzítottan kerültek bele a Messiást váró reménységbe.

János arra a Jézusra mutatott, aki azért jött, hogy a világ üdvösségét kivívja. Az ószövetségi próféták sorában utolsóként, a Keresztelő János által is meghirdetett ítélet nem az Istenől elfordult népet sújtotta, mert az ítéletet Jézus vette magára.

Keresztelő János várakozásában is, és a mi Istennel kapcsolatos várakozásainkban is lehetnek, sőt vannak is tévedések. Előfordul, hogy mi is azt várjuk Jézustól, amit meg sem ígért. Érdemes megtanulnunk Jánostól azt, hogy értetlenkedő kérdéseinket vagy az el sem hangzott és éppen ezért be nem teljesült isteni ígéretek miatt való csalódásunkat Jézusnak mondjuk el.

Minden ellenkező látszat ellenére Jézus az Eljövendő, aki megerősíti mindazokat a hitben, akik hozzá fordulnak, és rá hallgatnak. Nem kell „mást” várnunk – elég ő nekünk.

■ KOVÁCS LÁSZLÓ

Imádkozunk! Áldunk téged, Krisztus, hogy nem kell mást várnunk, hiszen valóban te vagy a mi Megváltónk. Add, hogy amikor nem értjük vagy nehezen fogadjuk el a te utaidat, a hit bátorságával forduljunk hozzád kérdéseinkkel és kétségeinkkel, hogy bened és általad nyerhessen nyugtalan lelkünk békességet. Amen.

A VASÁRNAP IGÉJE

emberi közösségeinkben bekövetkező események rejtek el előttünk Isten igazi arcát. Például hiányoljuk a körülöttünk rendet tevő, a mi igazságérzetünk mértéke szerint jutalmazó vagy büntető isteni igazságot. Várjuk a minden szükségből kimentő, minden betegségből gyógyító mennyei szabadítást. Ezek a várakozásaink azonban ritkán teljesülnek.

Bizonyára az az egyik oka annak, hogy a Krisztusba vetett reménység helyett könnyen lépre csaló hiedelmek sodornak el sokakat, néha még szeretteinket is. A gyülekezetek lélekszáma gyorsan fogy, lelki tartásunk és kitarásunk pedig egyre erőtlenebb. Ennyire tehetetlen lenne a „minden hatalom mennyen és földön”, amely Jézusnak adatott az Atyától? Keresztelő János kérdésével összhangban fogalmazódik meg bennünk is: „Te vagy-e az Eljövendő, vagy mást várunk?”

lettartás radikalizálása már olyan többlet, amely nem teljesedett be Jézus küldetésében.

Keresztelő János nem csalódott, és nem is bizonytalanodott el Jézus isteni küldetését illetően. Ugyanakkor nem értette, hogy Jézus miért nem használja az emésztő tűz és a szórólapat ítéletes eszközeit, amelyekről éppen ő – mint a Messiás ütegyengetője – prófétált.

Figyeljünk arra, hogy János nem a környezetéhez fordult kérdésével, hanem magát Jézust kérdezte meg! Mivel ekkor már börtönben volt, ezt követően keresztül tehetette meg. Ez a tény nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy az igazi hit a kételyeket is Jézus elé viszi, őt kérdezi.

Jézus válasza kiigazítás is egyben: Isten megtartó kegyelme és nem pusztító ítélettartása következett be akkor, amikor a „názáreti Mester” ta-

Várakozás és öröm Paul Gerhardt énekeiben

► **Rovatunk korábbi sorozataiban többször foglalkoztunk Paul Gerhardt munkásságával, és – mivel beletartoztak a graduálének- vagy a hetiénék-sorozatba – részletes elemzés jelent meg a Mint fogadjalak téged (EÉ 141, GyLK 805), az Ó, Krisztus-fő, sok sebbel (EÉ 200), a Szentlélek, öröm Lelke (EÉ 238), a Dicsérjük Istent! (EÉ 52) és a Szentlélek égi lángja (EÉ 466) énekekről. Most alkalmat teremtünk arra, hogy Gerhardt adventi és karácsonyi énekeire újra rácsodálkozhassunk.**

A Jöjj be, ó, mért állasz ott kint (EÉ 139) bibliai alapja 1Móz 24,31: „[Lá-bán így szólt Ábrahám szolgálójához:] Jöjj be, áldott embere az Úrnak, mit állsz idekint?” Ezt az eredetileg más összefüggésben elhangzott kérdést vonatkoztatja a költő a mindenkori emberre és a közeledő Jézusra.

A *Warum willst du draußen stehen*, Gerhardt 1653-ban született költeménye eredetileg tizenkét versszakos. Az *Evangelisches Kirchengesangbuch*ban (EKG) – érdekes módon – az úrvacsorai énekek között található hat versszakkal (439. szám; 1., 5–7., 11–12. strófa); a most használatos *Evangelisches Gesangbuch*ba (EG) nem került be. A német énekeskönyvek leggyakrabban *Johann Schop Werde munter, mein Gemütéjének* (Jertek, boldog énekszóval, EÉ 112) vagy *Loys Bourgeois* 42. genfi zsoltránának dallamát (*Mint a szép hűvös patakra*, EÉ 76; más szöveggel *Freudich sehr, o meine Seele*, EG 524) rendelik a vershez. Mi az utóbbi dallamra énekeljük: szerencsés találkozás, mert a két ének karaktere hasonló.

A *Dunántúli énekeskönyvben* (1911 és 1955) *Payr Sándor* fordítása jelent meg nyolc versszakkal (114. szám; 1–2., 4–7., 11–12. strófa), mostani énekeskönyvünk verziója ennek átdolgozása (1–2., 6–7. strófa).

Az első hat versszakot Jézushoz szóló könyörgések keretezik. „Jöjj be,

ó, mért állasz ott kint, / Isten egyszülött Fia? / Várva várlak, nyitva házam, / Nyitva szívem ajtaja. / Jézusom, te hű barát, / Nézd szívemnek nagy baját: / Fájó, kínos seb van rajta, / De kezded meggyógyíthatja. // A vigasztalás forrása / Csak te vagy, én Jézusom, / Békét szomjazó lelkünket / Te vezérel jó úton. / Ó, világolj, szép Napom! / Hogyha bánat terhe nyom, / Fordítsd felém szent orcádat, / Fény, öröm csak tőled árad.” (1., 6. versszak)

csonyi énekek között szerepel (ugyanígy a *Dunántúli énekeskönyv* 728. számaként). A *Kommt und laßt uns Christum ehren* 1666-ban keletkezett, eredetileg nyolc versszakos; a német énekeskönyv ebből hét strófát közöl (EG 39; 1–5., 7–8. versszak), a magyar pedig ötöt (1–5. versszak, *Türmezei Erzsébet* fordítása). Kiindulása egy vers a legismertebb evangéliumból: „Menjünk el egészen Betlehemig, és nézzük meg: hogyan is történt mindaz, amiről üzent nekünk az Úr.” (Lk 2,15)

A költemény hármas tagolású: a kezdő és a záró két strófa keretbe foglalja a többi négy versszak mondanivalóját. Az első strófa legfontosabb üzenete (ami a magyar fordításból nem igazán derül ki), hogy Krisztus dicsőítése szívvel és értelemmel egyaránt történjen (Herz und Sinnen).

CANTATE

Eged Isten dicsérünc.

A második hat strófa az éneklő én vigasztalása saját maga számára. „Örvendj, lelkem, nézd, az Úr jól! / Íme, hogy meghallgatott! / Nézd, feléd tart, menj elébe! / Ó, becsüld meg e napot! / Jer, fogadd be hittel őt, / Ó lesz üdvöd, éltetőd; / Mondd el neki titkos búdat, / Bizzál benne, ő megnyugtat.” (7. versszak)

A *Jertek, hívek, Jézus elé* (EÉ 138) énekeskönyvünk adventi fejezetébe van sorolva, Gerhardt költeményeinek összkiadásában és a német énekeskönyvekben viszont a kará-

A második versszak az életet megsemmisíteni akaró erők – bűn, pokol, halál, sátán – vereségét hirdeti (kapcsolódva *Luther Kiskátéjának* második fejezetéhez, hitágazatához). A középső strófákban Gerhardt – ógyházi és lutheri krisztológiával a háttérben – azt hangsúlyozza, hogy az Isten mindenkifölött szereti az embert. Fontosak a mozgást és kapcsolatot jelentő igék: adta, kivált, fölemel, elhagyta, földre szállt.

Jákób fénylő csillaga az isteni Gyermekek színönimája: „Csillag jön fel

Jákóbból, királyi pálca támad Izráelből. (4Móz 24,17) Így kap értelmet ez a sor (5,2): „Sátánt, átkot, bűnt leverő”, illetve az eredetiben az ősi kígyó fejét széttagoló Krisztus. A drámai harc eredménye az ember megszabadulása. Erre válasz az utolsó két (a magyar énekeskönyvekből hiányzó) versszak eksztatikus ujjongása, Jézus bensőséges, becézett, közvetlen megszólítása (Jesulein, Kindlein). Az utolsó strófa – mint Gerhardtól oly gyakran – mennyei távlatot ad: az örök életet zenei dicsőítésként ábrázolja. Az éneklő karácsonyi öröm már egy rést a mennyei örömből. A lutheri ortodoxia és a korai pietizmus általános elfogadott nézete szerint a zene eszkatologikus hatású, és elűzi a démonokat.

Az ének a *Quem pastores laudavere* (Kit sok boldog pásztor dicsért, EÉ 152) mintájára és versformájára (a8, a8, a8, x7) készült. A kanció összetettebb dallamának első felét önálló versszakok alakítja: a hármas lüktetésű, táncos, könnyen énekelhető, gyermeki örömet sugárzó dallam nagyszerűen hordozza mindkét, karácsonyi örömet megfogalmazó szöveget.

„Jertek, hívek, Jézus elé, / Betlehem kis jászla felé, / Jertek, Jézus drága nevet / Áldja vígan szívünk, szánk. // Szégyent vall a bűn mérge már, / Bárhogy támad sátán, halál, / Szívünk benne békét talál. / Ó, mi gondunk volna még!” (EÉ 138,1–2)

„Vigadj, lelkünk, Máriával! / Zengjünk mind a menny karával, / Hála édes dallamával / Jézusunknak glóriát! // Ó az élet és üdvösség. / Ünnepejük földre jöttét. / Krisztust, Isten Egyszülöttét, / Áldja szívünk boldogan!” (EÉ 152,3–4)

■ DR. ECSEDI ZSUZSA

„Mindenne van erőm a Krisztusban”

Beiktatták Szombathelyen Steindl-Papp Judit másodlelkézt

► Advent második vasárnapján iktatta be hivatalába Steindl-Papp Judit másodlelkézt Rostáné Piri Magda, a Vasi Egyházmegye esperese a nemrég felújított szombathelyi evangélikus templomban. Az ünnepi istentisztelet közgyűlésbe ágyazódott, melynek keretében a hívek leadták szavazatukat a gyülekezet második másodlelkéskjelöltjére. A posztra a presbitérium Steindl-Papp Juditot jelölte, aki 2012. július 1-jétől beosztott lelkészként szolgált az egyházközségben. Az ünnepi alkalmon Gregersen-Labossa György parókus lelkész köszöntötte a gyülekezeti tagokat.

Az aktuális szentírasi ígéhez kapcsolódva a fiatal lelkész nő igehirdetésében arra hívta fel a figyelmet, hogy mind a lelkésznek, mind a gyülekezeti tagoknak folyamatosan szükségük van Isten vigasztaló, erőt adó szavára. Háláját fejezte ki azért, hogy olyan lelkész társak környezetében élhet, akik között szüntelen hallhatja ezt a megújító, bátorító szót. „Fel a fejfel!” – hányszor mondjuk üresen

ezeket a szavakat, csak hogy kitöltésük a kínos csendet. Holott ez az evangélium üzenete: emeljétek fel a fejeteiket, tekintsetek előre reménységgel, mert az Emberfia már úton van, már közeledik a megváltásotok!

Az igehirdetés után Mórocz Zsolt egyházmegyei felügyelő jelentette be, hogy a titkos szavazás eredményes volt, és a gyülekezet egyhangúlag megválasztotta Steindl-Papp Juditot, aki Bánfi Péter egyházközségi felügyelőtől vette át az egyházközségi lelkészi megbízólevelét.

A beiktatási liturgia során a Vasi Egyházmegye esperese meleg szavakkal szólott fiatal lelkész társához: „Meg-

hívódra Szent Páltól vett ígét választottál: »Mindenne van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem.« (Fil 4,13) Látod, hogy hova, kihez kell fordulnod, ha meginog körülötted a világ. Egy életre szóló lelki eledel ez, hiszen a mi erőnk véges.”

Rostáné Piri Magda hangsúlyozta: a lelkési pálya tele van buktatókkal. „Egyedül Krisztus az, aki erőt adhat elfogadni utunkat és megharcolni az élet szép harcát. Általa van erőnk, hogy elfogadjuk magunkat és embertársainkat, hogy megtagadjuk a bűnt, hogy megbocsássunk, s hogy kövessük a szeretet parancsát még a legnehezebb élethelyzetekben is. Közelségét számtalan úton és módon éreztetethi velünk, nemritkán embertársaink által. Krisztus teátalad is erősíteni akar másokat. Ne maradj ezzel soha adós! Választott ígéd egy életre ellát eledellel. Adj belőle másoknak is ebben a hideg, téli világban!” – zárta bátorító szavait az esperes asszony, majd testvéri csókkal, a lelkész társak pedig evangéliumi igékkel köszöntötték az új másodlelkézt.

■ TERSZTYÁNSZKY KRISZTINA

Steindl-Papp Judit 1984-ben született Celldömölkön. A család Vönerökről Szombathelyre költözése után is – családi és gyülekezeti kötődése miatt – visszajárt a kis falu közösségébe. Itt is konfirmált Kovácsné Tóth Márta és Kovács Imre lelkészek felkészítése után. A soproni liceumban töltött évek során erősödött meg benne az elhatározás, hogy a lelkési hivatást választja.

2003-ban kezdte meg tanulmányait az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. A 2008/09-es tanévben két szemesztert Helsinkiben végzett a finn és a magyar evangélikus egyház közötti ösztöndíjprogram keretében. Gyakorlati évét Kőszegen töltötte. 2010 nyarán szentelték lelkésszé. Ebben az évben a községi evangélikus szakképző iskola iskolalelkésze lett. Ezzel párhuzamosan már 2011-ben bekapcsolódott a szombathelyi gyülekezet életébe. Itt a gyülekezeti szolgálat mellett jelen van a Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában és a diakóniai munkában egyaránt. Ez év augusztusáig a diakóniai központ mentálhigiénés munkatársa volt, szeptembertől pedig teljes állású iskolalelkész. Szolgálatán – legyen az iskolában vagy szeretetintézményben – fontosnak tartja, hogy elsegítse az embereket a gyülekezet közösségébe.

Augusztusban kötött házasságot Steindl Dániellel.

VASS SZILÁRD FELVÉTELE

Szarvasi orgonaszentelés

► Folytatás az 1. oldalról

Ilyen nagyszabású felújítási munka 1938 óta még nem zajlott a hangszereken. Az ötvenes évektől egészen a nyolcvanas évek végéig a javításokat, karbantartási munkákat és hangolásokat a templom orgonistája, dr. Tamási Mátyásné Kalavszky Olga mindig maga végezte. Mielőtt nyugdíjba ment volna, kezdeményezte az orgona teljes felújítását, azonban a szűkös anyagi lehetőségek csak részleges munkálatokat engedtek, s ezek nem is jártak mindig kellő eredménnyel.

Azóta egy emberöltő is eltelt, s éppen esedékessé vált egy nagy karbantartás, hiszen a pneumatikus működető berendezés elemei szinte teljesen elhasználódtak hét és fél évtized alatt, és egy „egérinvázió” is súlyos károkat okozott... Felismerve az egyre súlyosbodó helyzetet, Lázár Zsolt

igazgató lelkész 2013-ban határozott e nemes hagyományú orgona felújításáról. A megvalósításhoz egy nagy összegű adomány adta meg az első lökést, majd a szarvasi evangélikus bál bevételét is erre a célra fordították.

A múlt vasárnapi istentiszteleten a gyülekezet oklevelekkel fejezte ki köszönetét a nagylelkű adományozóknak, illetőleg a Magyarországi Evangélikus Egyháznak, amiért támogatásukkal lehetővé vált az orgona teljes felújítása.

Mínt hogy a hangszer eredeti szekrénye őrzi az éppen kétszázöt évé készült Heroteck-orgona szinte minden sípját, december 7-én a szarvasi gyülekezet e két évszázados örökség megújulását is ünnepelte.

■ DR. KORMOS GYULA,
a Magyarországi Evangélikus
Egyház orgonaszakértője

Közösségi ház lett a régi iskolából

► Folytatás az 1. oldalról

„Az ige üzenete – kezdte a püspök –, hogy az Úr törődött, törődik és reménység szerint törödni fog övével.” „Ezt az is bizonyítja, hogy nyitott ajtót ad elének, hogy találkozhassunk övele. Indulj bátran advent ünnepén – biztatta az egyházkerület lelkészi vezetője a mérfőcsanakiaikat –, mert az ő ajtaja nyitva áll, hogy békét lelj, és a reménység forrását megtaláld.”

Az istentiszteletet ünnepi díszközgyűlés követte, ahol Percze Sándor beszámolt a felújítási munkákról. Ahogy fogalmazott, „a régi iskolából közösségi ház lett, azért, hogy benne épüljön a közösség”. Szavai után megajándékozták azokat, akik kivették a részüket a felújítási munkákból.

Ezután a gyülekezet átvonult a felújított épülethez. Itt először leleplezték

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

Garan Jánosnak, a gyülekezet egykori kántortanítójának, majd iskolaigazgatójának, a emléktábláját (képiünkön), amelyet a tanító születésének százharmincadik évfordulója alkalmából helyezte el a gyülekezet az egykori iskola falán. Végül Szemerei János felszentelte a megújult gyülekezeti házat.

Az ünnepség szeretetvendégséggel fejeződött be.

■ K. M.

Várakozás...

E cikk születésekor az egyházi naptár szerint advent második vasárnapját ünnepeljük. Az adventi koszorún meggyújtottuk a második gyertyát is. Eközben az üzletekben hömpölyög a vásárlók tömege. A kereskedők dicsérik a bronzvasárnap forgalmát. A korábban december 6-ra ütemezett Mikulás-járás idén valahogy kiszélesedett. A Téli napokkal előbb felbukkantak már, és még 7-én is lehetett látni belőlük néhányat az utcákon, a tereken és az üzletekben.

Ugyanezen a napon a női kézilabdázás magyar fővárosában, Győrben megnyitják a magyar-horvát közös szervezésű női kézilabda-Európa-bajnokságot. A pár hete átadott, vadonatúj Audi Arénában, amely az immár kétszeres Bajnokok Ligája-győztes Győri ETO új otthona, több ezer magyar szurkoló szorít honfitársaink sikeréért. Az egyik szektorban több tucat Mikulás tűnik fel piros ruhában, fehér szakállal és feltehetőleg zöld csizmában (ezt nem láttam, de így lenne stílszerű).

Várakozás...

Mindannyian érezzük, hogy a decemberi kavalkádban a várakozásoknak sokféle síkja és fajtája keveredik. Például a lélek, a kereskedelem és a sport területén megfogalmazódó várakozások. Lehet, hogy ezek nemcsak úgy vannak egymás mellett, hogy ki erre, ki arra vár, hanem feltehetően úgy is, hogy mind-

ezek – ha eltérő mértékben és arányban is – együttesen is hatnak ránk.

Gyönyörű adventi énekünkben énekeljük: „Ádventi csendben téged várunk. / Jöjj, Urunk Jézus, maradj nálunk!” (EÉ 148) Azt hiszem, az adventi időszakban a legnagyobb hiánycikk éppen a csendből van. Szép időszak ez, hiszen annyi dísz, annyi dekoráció, annyi csillogó-villogó fényforrás soha máskor nem kerül elő az otthonokban, az utcákon vagy az üzletekben, mint éppen ebben az időben. Rengeteg a program is. Falvak és városok központi terein, színpadokon, templomokban, zeneiskolákban, kultúrházakban és idősök otthonában műsorok és koncertek ezreit rendezik meg.

Az advent az egyik leggazdagabb, de egyben a lehangosabb időszak is. Nem csak kívülről hangos. Bennünk is zakatolnak a zajok. Az ünnepek, a várakozások és elvárások kényszere. Meg kell felelni. Nem okozhatunk csalódást. Ki kell találni a meglepetéseket, ezeket el kell készíteni, be kell szerezni. És máris ott vagyunk a zajos forgatagban. Ott tolongunk a vásárokon, a teli áruházakban. Egyik helyen a legszebb adventi és karácsonyi dallamok csendülnek fel különböző feldolgozásokban, pár lépéssel arébb pedig gagyi, lüktető tuc-tuc szól, valami semmitmondó szöveggel. Várakozunk és vágyakozunk.

Van, aki a csendre. Más meg talán annyira elszokott a csendtől, hogy már

fél is tőle. Van, aki a kényszerek alóli felszabadulásra vágyik. Vannak, akik élvezik a zakatoló, zajos sokféleséget, a forralt bor, a fenyő és a narancsos fahéj illatát, a kirakodóvásárokat, a nézelődést, a tervezgetést, a piaci alkudozást.

Nem vagyunk egyformák. Életünk bizonyos fázisaiban is más és más vagy akár több dolgot egyszerre találunk érdekesnek, szépnek, helyesnek vagy éppen fontosnak. Talán még egy időszakon belül is. Egy közeli ismerősöm mondta – amit azóta magamon is észrevettem –, hogy addig tart a feszültség állapota, amíg az elvégzendő teendőket letudjuk, utána eljőhet a felszabadulás.

A pályán, a szurkolástól hangos látón és a tévé előtt is jelen van a várakozás és a vágyakozás. Jó eredményt szeretnének elérni a sportolók. A hazai közönség előtt játszók magyar lányok is bizonyítani szeretnének, és sikerekkel szeretnének megajándékozni a nekik szorítókat. A szurkolói várakozás rájuk is nagy hatással lehet. Még nem tudni, hogy szárnyakat kapnak-e tőle, vagy rájuk nehezedik. Az bizonyos, hogy keményen fognak küzdeni, mert a sport nem a passzív várakozásról szól.

Pál apostol már kétezer éve példaként állította a hívők elé a sportolókat, akik a hervadó koszorúért folyó küzdelemben képesek teljes erejüket, idejüket, tehetségüket odaszánni. Sőt saját magát és lelki szolgálatát is

a sportolókhöz hasonlítva írja: „Én tehát úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél, úgy öklözködök, mint aki nem a levegőbe vág...” (1Kor 9,26)

A sporttal kapcsolatban gyakran felmerülő kérdés, hogy megtérül-e a sok lemondás és a rengeteg befektetett munka. Célba ér-e az igyekezet, beteljesül-e az álom? Az elkötelezett sportoló természetesen azért küzd, mert tudja, hogy csak a teljes odaadással van esélye arra, hogy elérje a célt. Hisz abban, hogy van értelme.

Decemberben több mindenre is várakozunk. Tudjuk, hogy ezeknek fontossága nem mérhető össze, hiszen várakozásaink téje messze nem ugyanaz. Nem említhető egy napon a sportsiker a gazdasági eredménnyel vagy éppen az örök élettel. Természetesen én is szorítok a magyar lányok sikeréért, mint ahogy a megélhetésükért dolgozó vásárosoknak is jó forgalmat kívánok, de leginkább áldott, az Eljövendővel való személyes találkozást kívánok mindannyiunknak.

Ünnepi egyházi naptárunk egy történelmünkben már megvalósult csodára irányítja a figyelmünket, amely nekünk, mai embereknek is esélyt jelent a mában és az eljövendőben. A teremtő Isten teremtményeihez hasonlóvá lett, és hozzánk, emberekhez hasonló testben földünkre jött. Eljött, hogy helyreállítsa a vele megromlott viszonyunkat. Kívánom, hogy kövesük figyelemmel értünk folytatott

ÉGTÁJOLÓ

küzdelmét. Szerény érkezésében, egyszerű, de lényegre mutató életében, gyötrelmes halálában és győzelmes feltámadásában lássuk meg a hozzánk is elérkezett esélyt. Kívánom, hogy fezzük fel, hogy a szeretet bizony sokszor kemény küzdelmet, áldozathozatalt jelent. Isten Jézus Krisztusban ezt vállalta értünk, hogy győzelme által mi is győztesek lehessünk!

A mi várakozásaink körbejárása után lépünk ki ebből a körből. Tegyük fel a kérdést megfordítva, és magunknak próbáljuk megválaszolni: az ideai adventen az ő velünk kapcsolatos várakozásából mi válik valóra?

Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Keressétek az Urat és egymás hasznát!

► „Krisztus szeretetének elébe semmit ne helyeztek!” – így foglalta össze a bencés regula legfontosabb üzenetét a budavári evangélikus szabadegyetem legutóbbi, december 1-jei alkalmának előadója. **Várszegi Asztrik bencés szerzetes, püspök, pannonhalmi főapát szavai**ból kiderült: az 5–6. század fordulóján **Szent Benedek által papírra vetett s a szerzetesrend mindennapjait meghatározó szöveg egy változó korszak pillanatfelvételét rögzíti, ugyanakkor máig ható, érvényes bölcsességek, a 21. században is hasznos életvezetési tanácsok gyűjteménye.**

Fabiny Tamás püspök, az est házigazdája bevezető áhítatában ószövegi igét idézett: „*Ne félj, Sion, ne lankadjon a kezéd! Veled van az Úr; a te Istened...*” (Zof 3,16–17; újonnan revidált Károli-fordítás) Úgy tartjuk egymás kezét az imádságban, ahogyan a bencések munkálkodnak, tanítanak fáradtságot nem ismerve évszázadok óta – adta meg a citátum alkalomhoz illő értelmezését az Északi Egyházkerület lelki vezetője, hozzátéve, hogy az „ora et labora”, vagyis az „imádkozzatok és dolgozzatok” buzdítás a mai napig végigvezethet minden embert az üdvösség és a hasznosság felé vezető, amúgy nem mindig kitérőktől mentes, rögzös úton.

A magukban tévelygőkről, az Úrra figyelő, kóborló remetéről beszélt Várszegi Asztrik főapát is előadása elején, amikor azt fejtegette, miként igyekezett **Szent Benedek** jól szervezett, működő- és életképes, egymást segítő, támogató közösséggé, vagyis **szertetté** szervezni a középkori remetét, valamint a kezdetekben rendezetlen kis közösségekbe összeverődő elhivatottakat. A rend megerősítésének legfőbb és máig útmutató adó fundamentuma a bencés regula lett, amely nem annyira spirituális, mint inkább a rendházak, a szerzetesi közösségek és persze az egyének mindennapi életében is biztos eligazodást kínáló útmutató.

„Szeresd az Urat, és szeresd felebarátodat, mint önmagadat” – idézte a bencés regulából a főapát a lutheránus testvéreknek is ismerősen csengő, minden vasárnapi istentiszteleten felhangzó, legfontosabb intelmeket, melyekre a keleti és a nyugati kereszténység hagyományait ötvöző, a két gondolatrendszer között szellemi hidat verő szerzetesi lét/életgyakorlat máig épül.

A regula mint az „Úr szolgálatának iskolája” – sok egyéb mellett – rendelkezik arról, hogy milyen legyen a rend élén álló apát. Mindelelőtt az apát gondolja pontosan végig, milyen terhet vállalt, és mindenkor tartsa szem előtt azt is, hogy kinek tartozik számadással – fejtegette a szöveget elemző Várszegi Asztrik. Az apát legyen tiszta életű és járatos a Szentírásban, kerülje a túlzott büntetéseket, és törekedjen arra, hogy inkább szeressék, mintsem féljenek tőle. Ezeket az intelmeket a mai vezetők is szem előtt tartathatják – jelentette ki a pannonhalmi főapát.

Máig ható tanulságokkal szolgáló ízelítőt ad a bencés regula a középkori kolostorokban uralkodó döntéshozatali folyamatokról, a kollektív bölcsesség és az egysemélyi döntési felelősség viszonyáról. A regula szerint az apát a közösség egészét érintő eldöntendő kérdéseket vitassa meg az egész közösséggel, hallgassa meg a véleményeket, majd döntson legjobb belátása szerint. Tartsa szem előtt az apát azt, hogy az Úr gyakran a fiatalabbaknak nyilatkoztatja ki az igazságot, vagyis egy friss pillantás sokszor olyasmit is észre-

vesz, amit a hétköznapi rutinhoz szokott szem már régóta meg sem lát. Ugyanakkor a jámbor barátokat arra inti a regula, hogy alázattal fogadják el előljárójuk döntéseit, ne makacsodjanak – fogadjanak szépen szót.

Izgalmas, kényes és régóta firtott ügyeket is szabályoz a regula. Így például arra a kérdésre is választ kaphatunk belőle, hogy ihatnak-e szerzetesek. A válasz egyszerű: igen. Ugyanakkor Szent Benedek ebben a fontos ügyben is pontos eligazítást ad a közösségnek, amikor – egy ma már nem használt ürmértékhez igazodva – kijelenti, hogy naponta háromnegyed liter bornál többet ne igyon egyetlen barát sem. Ettől persze különleges esetekben, így például nagy nyári melegben el lehetett térni – persze feléle módosítva a porciót...

„Különösen és mindenkor ügyeljenek a szerzetesek arra, hogy meg ne részegejdjenek!” – áll a regulában. A problémát reálisan megközelítő Szent Benedek rögzíti a szövegben azt is, hogy a bor fogyasztása nyilvánvalóan nem tesz jót a szerzeteseknek, ugyanakkor hozzát teszi, hogy erről teljességgel lehetetlen meggyőzni a rendházak lakóit. Vagyis marad a mértékletesség mint eligazodási pont mindaddig, amíg ez józanul követhető.

Részletesen szól az írás a rendházakban alkalmazott büntetésekről is, és – bármennyire furcsán is hangzik – Várszegi Asztrik szerint ez a regula egyik legszórakoztatóbb, legtöbb bölcsességet tartalmazó fejezete. A rendalapító arra biztatja a barátokat, hogy a megtévedt, bűnnel viaskodó társukat titokban vigasztalják, így segítve őt az áhitott kiengeszteléshez. Az apát pedig törekedjen arra, hogy a rábízott nyáj juhaiból egyet se veszítsen el. Ez az egyik intelem, melynek a mai napig talán a legnehezebb megfelelni – tette hozzá gyakorló közösségvezetőként a pannonhalmi főapát. Ha a bűnös lélek mégsem javul meg, akkor együtt forduljanak segítségül az Úrhoz, imádkozzanak a megtévedt lelki üdvéért. És ha a megátalkodottan az ima sem segít, akkor bizony ki kell őt közönsíteni, mert az apát nem tűrheti, hogy egyetlen beteg juh az egész nyájat megfertőzze.

A regula szerzője, Szent Benedek egyértelműen kijelenti, hogy van rossz és van jó buzgalom is. A jó buzgalom Istenhez, rajta keresztül pedig az örök élethez vezet el, és a szerzeteseknek a türelem erényével felvértezve mindenkor erre a buzgalomra kell törekedniük. A szerzetesek keressék egymás hasznát, szeressék Krisztust és egymást – ez legyen a rendházak közösségének legfőbb összetartó ereje. Ha így élnek, és ha mi magunk is így éljük a mindennapjainkat, sokkal több regulára már nincs is szükség – zárta csillogó humorral fűszerezett, bámulatos intellektuális mélységeket feltáró, a budavári evangélikus szabadegyetemen megtartott előadását Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát.

■ ILLISZ LÁSZLÓ

Testvérkapcsolatok mentén

Bajor–magyar konzultáció Budapesten

Bajor vendégeink a Sarepta igazgató lelkészével. Balról jobbra: Ulrich Zenker, Sztójanovics András, Fritz Blanz, Birgit Löwe és Michael Martin

► Mikulás az idén bajor vendégeket is hozott Budapestre. Nem volt ez persze meglepetés, hiszen egy éve egyeztetett időpontot a Bajor Evangélikus Egyház és a Magyarországi Evangélikus Egyház vezetése, valamint számos munkatársa, azért, hogy az idén fővárosunkban találkozzanak. A rendszeresen év végén tartott bajor–magyar konzultáció helyszíne hol Bajor-, hol Magyarország. Ezek a találkozók mindig a tervezés és a közös projektek fórumai, amelyeken az eltelt év eseményeiről és a következő terveiről egyaránt szó esik.

A vendégek december 5-i, pénteki érkezését csak az esős idő és a rengeteg autó nehezítette meg – utóbbi nem meglepő a hét utolsó munkanapján Budapesten. Az út – a szállás gyors elfoglalása után – egyenesen a Sarepta Budai Evangélikus Szeretothozba vezetett. Itt az újonnan készülő épületet tekintették meg – a magyar egyházvezetők társaságában – a bajor delegáció tagjai: Michael Martin egyházfőtanácsos, Ulrich Zenker egyháztanácsos és a diakónia két képviselője, Birgit Löwe asszony, a Bajor Diakóniai Szolgálat elnökségi tagja és Fritz Blanz Kelet-Közép-Európa-referens.

A Sarepta új épülete már áll, részben a nyílászárók is a helyükre kerültek, a tetőt szigetelték. Az ötven férőhelyes szeretothoz jövő év augusztusának végére, szeptember elejére készül el a legmodernebb formában, az európai uniós előírásoknak megfelelően. Ide költöznek majd a fogyatékkal élők, mílalt felszabadul a régi épület egy része, amely így idősotthonná alakítható át.

Az elmúlt néhány évben ezt a beruházást többször támogatta nagy összegekkel a bajor egyház, ezért folyt péntek délután a kihelyezett ülés éppen a Sarepta régi épületében. A bajor egyházfőtanácsos, Michael Martin örömet fejezte ki az elkészült épületrész láttán, a bajor diakónia képviselői pedig elismerésüknek adtak hangot.

A magyar egyház részéről Buda Annamária, az országos iroda diakóniai osztályának vezetője és Gregersen-Labossa György lelkész, a diakóniai bizottság elnöke számolt be a testvérkapcsolat diakóniai munkaágat érintő idei eseményeiről. Dinamikusan fejlődik a nürnbergi Evangelische Hochschule és az Evangélikus Hittudományi Egyetem, valamint a rummelsbergi diakóniai intézet közötti kapcsolat: az ősz folyamán kölcsönös látogatásokkal mélyítették el a két egyház diakóniai intézményei közötti jó viszonyt.

2015-re is számos tervet tartogatnak a diakóniai felelősök a két egyház számára. Első alkalommal rendeznek – a tervek szerint áprilisban magyar, bajor és finn részvétellel – diakóniai szeminariumot, melynek fő témája a vidéki régiók szociális ellátása lesz. Az év szép lezárásának – Deo volente – a korábban említett Sarepta új épületének felavatását tervezik, amelyre várhatóan a 2015. szeptember 20-i hétvégén kerül majd sor.

A konzultáció péntek este az iskolák és óvodák testvérkapcsolati beszámolójával ért véget, amelyet Révész Rita, az oktatási osztály bajor partnerkapcsolati referense tartott. A beszámoló egyik fontos pontja volt az a jövő évi továbbképzés, amelyet az iskolavezetők és tanárok számára terveznek a bajor és a magyar iskolai referensek. Ennek részletei még kidolgozás alatt vannak,

de mindenképpen fontos, hogy a diákcserével a jövőben a tanári továbbképzések és az ezeken feldolgozott témák is szerephez juthassanak az iskolai testvérkapcsolati programokban.

Szombaton az északi egyházkerületi püspöki hivatalban folytatódott a konzultáció. A magyarul is remekül beszélő Holger Manke soproni lelkész rövidfilmben mutatta be, hogy mit jelent a soproni evangélikusoknak az ott élő német ajkú gyülekezeti közösség, melynek vezetője – ő maga is – a bajor egyház kiküldött lelkésze. (Holger Manke Volker Menkét követte a gyülekezet élén mintegy másfél évvel ezelőtt, és nagy erővel vetette bele magát a gyülekezeti munkába. Szorgalmát dicséri a német gyülekezet és az az ifjúsági közösség, amelyet nagy gonddal ápol, ahogyan a film is bemutatta.)

Másnap a menekültek helyzetéről tartott előadások álltak a figyelem középpontjában: Lehel László, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet (MÖSZ) elnök-igazgatója az ukrainai és a szíriai menekültek helyzetéről számolt be, míg Michael Martin iraki útját ismertette, Ulrich Zenker pedig – aki korábban öt évig szolgált lelkészként Odesszában – szintén az ukrainai tapasztalatokról beszélt. A DELKU (Deutsche Evangelisch-Lutherische Kirche in der Ukraine), vagyis az Ukrainai Német Evangélikus Egyház ugyanis 1989 után bajor támogatással alakult meg újra, így a két egyház a rendszerváltás óta szintén szoros kapcsolatban áll.

A súlyos menekülthelyzet nagy gondot okoz mind a szíriai, mind az ukrainai területeken. Sokkal nagyobb segítségre van szükség, mint amekkoráig eddig a világ és Európa biztosított – hangsúlyozta Lehel László –, kiemelve egyúttal, hogy a magyar evangélikus gyülekezetek a közelmúltban tizenhárommillió forintot gyűjtöttek össze a MÖSZ szíriai segélyakciójának támogatására.

Szombaton a főtí Evangélikus Kántorképző Intézetben is látogatást tett a bajor egyházvezetés. Az intézmény új épületének tavalyi megvásárlását szintén a bajor egyház támogatta.

A konzultáció utolsó két témája szombat este a jövő évi közös projektek, valamint a 2015-ben – reményesség szerint – meghosszabbítandó partnerkapcsolati szerződés voltak.

Az intézményi kapcsolatok mellett idén is nagyon fontos szerepük volt a gyülekezeti találkozásoknak. Többen megfogalmazták: fontos, hogy ápoljuk testvérkapcsolatainkat ezen a szinten is, hiszen az együttműködés alapját a gyülekezeti találkozások képezik.

■ CSELOVSKYKÉ DR. TARR KLÁRA

Ülésezett a reformációi emlékbizottság

► A Magyarországi Evangélikus Egyház Reformációi Emlékbizottságának tagjai december 3-án többek között kiadványtervekről, a reformáció és oktatás tematikus évben szervezendő iskolai, óvodai és kollégiumi rendezvényekről érkeztek munkakülsükön az Északi Egyházkerület Püspöki Hivatalában.

Az ülés Fabiny Tamás bizottsági elnök áhítatával kezdődött, majd a jelenlévők megemlékeztek Jermy Tibor akadémikusról, a testület szeptember 23-án elhunyt védnökéről.

Az állami Reformáció Emlékbizottság október 16-i üléséről Fabiny Tamás püspök adott rövid tájékoztatást.

A reformáció és kultúra évének ünnepe hangversenyén, november 29-én a Deák téri evangélikus templomban megszólaltak az idén meghirdetett kórusműpályázat díjnyertes alkotásai.

A beérkezett harmincnégy műből a zsűri négyet díjazott – ezek csendültek fel a koncerten, a kottájuk pedig megjelent (további tíz pályaművel együtt) a Luther Kiadó gondozásában, Bence Gábor szerkesztésében. A koncertről hangfelvétellel készült – ismertette a fejleményeket Pap Kinga Marjatta.

A tanácskozáson bemutatkozott a szeptember 1-jétől működő Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet (EPSZTI) ve-

zetője, Majorosné Lasányi Ágnes és pedagógiai szakértője, Merényi Zsuzsanna. Az EPSZTI koordinálja a reformáció és oktatás évéhez – 2015-höz – kötődő, evangélikus köznevelési intézményeket érintő programokat; ezek terveit ismertették a jelenlévőkkel.

Újabb kiadványtervekről számolt be Kende K. Péter, a Luther Kiadó igazgatója. Négy év alatt négy Lutherkötet készülhet el, a Luther válogatott művei sorozatban az ígértéteket tartalmazó kötetet várhatóan jövő év tavaszán mutatják be.

Kende K. Péter elmondta: a kiadó tervbe vette, hogy az eddig megjelent kötetek anyagának részleteit – a könnyebb olvashatóságot szem előtt tartva, gyülekezeti használatra – füzetekben adja közre.

■ BALLA MÁRIA

Milyen a jó mentor?

Egy drezdai konferencia margójára

■ SZABÓ LAJOS

Látszólag nagyon egyszerű kérdést járt körbe november 20–22. között Drezdában egy nemzetközi konferencia: milyen egy jó mentor? Olyan szakemberek keresték a választ, akik a lelkész-képzés utolsó fázisával, a konkrét gyakorlati képzéssel speciálisan is foglalkoznak Európa protestáns egyházaiban. Akik szervezik és irányítják ezt az intenzív gyakorlati folyamatot.

Magyar evangélikus lelkész-képzési gyakorlatunkban ennek megfelelő, mentorált képzés jelenleg a hittudományi egyetemen a hatodik, gyakorlati évben valósul meg. Most már több mint egy évtizede van jelen nálunk a képzésnek ez a formája. Fontosságát és eredményességét mindenképpen érezzük és tapasztaljuk. Biztos, hogy sok minden másképpen történik a német lelkész-képzésben, mint a mi gyakorlatunkban, de ennek a konferenciának szinte minden mondata, vívódása, előadása vagy éppen interaktív szerepjátéka azonnal átültethető volt a mi hazai munkánkba.

Természetesen a középpontban végig a nagyon összetett és erősen személyfüggő közös tanulási folyamat elemzése állt. Milyen objektív lépések segítik ezt a nagyon is szubjektív folyamatot, hogy szerepek, határok és lépések a helyükön legyenek? Hiszen ebben a tanulási szakaszban két személy munkájának összehangoltsága, átgondoltsága és hatékonysága az eredményesség feltétele. Mentor és mentorált – hatodéves hallgató – közös tanítási és tanulási ideje, „alkotása” a hatodéves.

Nagy változás a hatodéves időszakra nézve az, hogy nincsenek már napi előadások, a hallgatóknak nem kell zárthelyi dolgozatokkal vagy szeminárium feladatokkal sem olyan sűrűn foglalkozniuk, mint a megelőző öt évben. Az egyetem kíséri ezt a folyamatot, de már tőle távol valósul meg. A negyedévenkénti konzultációkon azért igazán jólesik újra látni egymást. A mindennapokban azonban a lelkészjelöltnek jelen kell lennie egy gyülekezet életében. A mentorlelkész munkájának legnagyobb részébe csak így nyer bepillantást a hallgató.

Az együtt lépés gyakorlatra ez. A tudás és a gyakorlati tapasztalat átadási próbája. Lehetőleg a lelkész pályára minden területét érintő módon igyekszünk kialakítani a képzés menetrendjét. Az alapadottságot nem szabad szem elől tévesztetni: minden mentor más, minden hatodéves egyéniség és a gyülekezeti közösségek is nagyon különbözőek, de a cél közös. Úgy kell összehangolódni, hogy a végén egy jól felkészült lelkéssel több legyen az egyházban.

Mentornak és hatodévesnek nem csupán lehet, de muszáj is együtt készülni például az igehirdetői szolgálatra. Ez biztosan kiemelt, elsődleges feladat. Fontos hetente beszélgetni – ezek a mentori beszélgetések – kettőjüknek arról, hogy a gyakorló hatodéves hogyan érzi meg egyre mélyebben azt a nagyon összetett kérdést, hogy mit is jelent a lelkészi szolgálat a mindennapokban. Jó a német gyakorlatot komolyan venni: heti két óra mentori beszélgetés mindenképpen kötelező. Sok minden elmaradhat, de ennek nem szabad kimaradnia a heti programból.

Talán kicsit közhelyesen hangzik, mégis jól kifejezi a lényegét, hogy ebben a képzési folyamatban tapasztalható meg először egészen közelről a valós lelkészi élet a teológushallgatók számára. Nagy titok, hogy milyen módon, de sok év tapasztalata igazolja, hogy ennek a lelkész- és gyülekezetközeli eltöltött időnek hihetetlenül fontos szerepe van a lelkészi pályára történő elindulásnál és a későbbiekben is. Nem csupán maga a gyakorlati munka lényeges, hanem mindaz, hogy a lelkész hite ki van téve sok keserű tapasztalatnak, csalódásoknak és sokszor az egyedül dolgozás nehézségének is. Sok-sok konfliktus kezeléséről is szól ma ez a hivatás. Ezekre a mélységekre eljutni egy év alatt egy lelkészjelölttel a beszélgetések során nem könnyű küldetés a mentorok számára. Pedig a német és a magyar tapasztalatok is azt mutatják, hogy minél korábban találkozik az ilyen realitásokkal egy lelkészjelölt, annál jobb lesz az ellenálló képessége és a stabilitása később.

A lelkész pályának nem könnyű eleme, hogy a lelkész hite ki van téve sok keserű tapasztalatnak, csalódásoknak és sokszor az egyedül dolgozás nehézségének is. Sok-sok konfliktus kezeléséről is szól ma ez a hivatás. Ezekre a mélységekre eljutni egy év alatt egy lelkészjelölttel a beszélgetések során nem könnyű küldetés a mentorok számára. Pedig a német és a magyar tapasztalatok is azt mutatják, hogy minél korábban találkozik az ilyen realitásokkal egy lelkészjelölt, annál jobb lesz az ellenálló képessége és a stabilitása később.

A lelkész is csak ebben a folyamatban válik mentorrá. Előkészülni lehet a mentorságra, de teljesen felkészülni sohasem. Minden munkakapcsolat más és más. A hallgató pedig éppen ebben a közösségben érik lelkészjelöltté a szó igazi értelmében. Minél többet lát meg a hivatás gondjaiból és örömeiből, annál inkább válik egyre megalapozottabbá a döntése: lelkész szeretnék lenni.

Rámutat ez az egyéves út arra, hogy mennyire fontos a lelkészválasban a személyesség és a hitelesség, a hivatás szeretete és a szakmai felkészültség ilyen közeli megtapasztalása a fiatal hallgatók számára. Nagyon hasonlít ez ahhoz, ahogyan egy jó szakmát is a mester kézművelésének vagy arc- és

izomrándulásainak közeli meglátásával lehet a legjobban elsajátítani. A lelkész kedvessége, őszintesége, szellemi és lelki mélysége is így gyakorolhat leginkább befolyást a legintenzívebben a következő lelkésznevezdek hivatástudatára és pályaszereztetére.

Jó mentor abból lehet, akinek jó kapcsolatépítő képessége van, aki teológiai veretességgel rendelkezik, empátikus alkat és kommunikatív. A hitelessége pedig az őszinteségének és az alázatának közvetlen megtapasztalhatóságában fejeződik ki. A mentor hite is akkor erősíti a hatodévest, ha nem külső formásokban, hanem a mindennapi gyakorlatban válik követhetővé és példává.

Gondoljunk mi is hálaival arra a tizenkét lelkészre, akik ebben az évben ezt a munkát végzik egyházunkban. Gondoljunk hálaival arra a tizenkét fiatalra is, akik hatodévesként keresik ebben a tanévben a jövőjük lehetőségét. Gondoljunk imádsággal a gyülekezetekre, ahol ez a közös tanulás, gyakorlás és érlelődés zajlik. És gondoljunk hálaival mindazokra is, akik az elmúlt tíz évben részesei voltak ennek a munkának. A lelkész pályára jelenlegi helyzete azt mutatja, hogy nagyon sok erőre, hitre és megújuló akaratra van szüksége annak, aki ezen szeretne kibontakozni és alkotni a jövőben.

Drezda úgy is otthona volt ennek a konzultációnak, hogy minden résztvevő megcsodálhatta az 1989 utáni európai megújulás egyik leghitelesebb szimbólumát, a romokból teljesen felépített Frauenkirchét. Nemcsak művészeti és idegenforgalmi látványosságként nézhettük meg most, hanem belülről és alaposan, mert az egyik ott szolgáló lelkész vezetésével betekinthettünk a templom mindennapos működésébe. A közös tapasztalat pedig ennyire egyszerű volt: ha sokan összefognak, és őszintén beállnak egy templomi közösség életébe, akkor az nagyon hamar élővé és vonzóvá válik.

Él ez a templom. A nyitott templomban félóránként felhangzik egy bárki számára fogható és érezhető imádság az egész napi szolgálatra beosztott önkéntesek ajkáról. Mindig van a templomban valaki, aki „fogadja és kalauzolja” az érkezőket.

Jó lenne a mi egyházunkban is egyre több ilyen élő és önkéntesek által a „romokból” felépülő, teljesen megújult életű gyülekezetet látni. Bizom benne, hogy ehhez járulnak hozzá a maguk kis építőköveikkel a mentorok és hatodévesek is.

A szerző az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora

„Az ő kezébe teszem le...”

Beszélgetés Kőszeghyné Raczkó Zsuzsannával, a Somogy-Zalai Egyházmegye új esperesével

► Érvényesen és eredményesen zárult le az esperesválasztás folyamata a Somogy-Zalai Egyházmegyében. Smidélusz Zoltán nyugdíjba vonuló esperest Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna ecsenyi lelkész váltja, aki tizenkét gyülekezet támogatását megszerezve nyerte el az esperesi tisztséget. Ez alkalomból kértük beszélgetésre.

– Tizenéves korom legmeghatározóbb pillanata volt, amikor először olvastam a *Példabeszédek* könyvében a következő igeszakaszt: „Bízzál az Úrban teljes szívből, és ne a magad észére támaszkodj! Minden utadon gondoldj rá, és ő egyengetni fogja ösvényeidet” (Péld 3,5–6) – mondja a frissen megválasztott esperes. – Azonnal megszólított és elindított azon az úton, amely eljuttatott addig, hogy a lelkészi hivatást választva bizonyosságot tegyek Krisztusról.

A Tolna megyei Gyöngyösön nőttem fel, és a faszori gimnáziumban érettségiztem. Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen ismerkedtem meg leendő férjemmel, 1999-ben kötöttünk házasságot. Három gyermeket nevelünk, és várjuk a negyediket. Lelkészi szolgálatomat Ecsenyben kezdtem 2000-ben.

– Meglepetésként érte az esperesi jelölés?

– Nekem sohasem voltak ilyen ambícióim, ezért igen, meglepetésként ért. Főképpen az lepett meg, milyen sok gyülekezet jelölt engem a tisztségre. Egy percig sem gondolkodtam azon, hogy elfogadjam-e a jelölést. Egyetlen dolog bizonytalanított csak el: épp a jelölés időszakában derült ki, hogy újra gyermeket várunk. Így megint visszajutottam ahhoz az igéhez, hogy az Úrbanre bízom, és az ő kezébe teszem le életemet és a döntést is. *(Szerzőnk tájékoztatása szerint az esperes asszony az elmúlt hét elején egészséges leánygyermeknek adott életet. A szerk.)*

Mivel férjem az életemben is, és szolgálatomban is maximálisan segítőtárs, ezért nincs olyan megoldhatatlan probléma vagy akadály, amely miatt azt mondtam volna, hogy nem fogadom el a jelölést. Úgy érzem, esperesi munkám mellett teljes értékű lelkészi szol-

gálatot tudok végezni, és helyt tudok állni az anyai hivatásban is.

– Minek tulajdonítja a személye iránt megnyilvánuló bizalmat?

– Nem tudom, mi volt a bizalom alapja. Én magamat végtelenül egyszerű embernek tartom, akinek fontos az őszinteség. Soha nem éreztem, hogy tökéletes lenne az, amit teszek. Amit sikernek véltem, azt mindig az Úrstennek tudtam be, és neki mondtam érte köszönetet.

– Tizenéves éve szolgál a Somogy-Zalai Egyházmegyében, az ecsenyi gyülekezetben. Jól ismerheti az egyházmegye életét, ami az esperesi szolgálatban elengedhetetlen.

– Igen, lehet mondani, hogy megismertem ezt az egyházmegyét. A Somogy-Zalai egyébként nagyon különleges egyházmegye. Egrészt azért, mert nagyon jó a lelkészi, munkatársi közösség. Annak ellenére, hogy túlságosan messze vagyunk egymástól, nagy szórványterületen, egymástól távol végezzük a szolgálatot. Ugyanakkor éppen ez az, ami miatt a havi lelkészi munkaközösségi üléseink olyan különleges hangulatúak, hogy a visszajelzések nagyon pozitívak.

Másrészt éppen a szórványhelyzet teszi különlegessé ezt az egyházmegyét. Közös nehézségeink, gondjaink a nagy szórványterületből adódnak. A mi egyházmegyénknek most és a jövőben nagy próbatétele lesz, hogy több lelkész nyugdíjba megy, és gondoskodni kell a megüresedő lelkészi állások betöltéséről. A gyülekezeteink itt is erőtlenednek, elfogynak, így strukturális kérdések is előkerülnek: miként tudnak ezek az elgyengülő gyülekezetek akár társulva, akár egybeolvadva lelkészi állásokat fenntartani?

– Milyen tervekkel kezdi meg esperesi szolgálatát?

– Hiszek abban, hogy akkor tudnak gyarapodni a gyülekezetek és az egyház meg is, ha visszatérünk ahhoz a középponthoz, amely az evangélium és Krisztus. Ezt tartom esperesi szolgálatomban is az egyik legfontosabb feladatnak. Sokszor azt érzem, hogy elveszünk a számokban, az adminisztrációban, és a lelkészi szolgálatban épp az szorul háttérbe, ami a gyülekezeti tagoknak igazán fontos lenne: az igehirdetés, a Krisztusról szóló bizonyosságtétel.

■ KISS MIKLÓS

Sikeres parókusi vizsga az Északi Egyházkerületben

Az Északi Egyházkerület Püspöki Hivatala által meghirdetett 2014. őszi parókusi alkalmassági vizsgálaton Lászlóné Agod Anett, az Óbudai Evangélikus Egyházközség beosztott lelkésze és Domokos Tibor, a Fancsal–Hernádvécsei Evangélikus Egyházközség beosztott lelkésze vett részt. A vizsgázók a november 26-i szóbeli meghallgatáson a törvényben foglaltak szerint négyfős bizottságok előtt bizonyították, hogy alkalmasak az önálló gyülekezeti szolgálat végzésére, így mostantól megválaszthatók parókus lelkészek.

A vizsgabizottság tagjai először az előzetesen beadott írásbeli munkáikról beszélgettek a jelöltekkel. E feladatban gyülekezetük úgynevezett SWOT-analízisét – vagyis az erősségek, a gyengeségek, a lehetőségek és a veszélyek feltérképezését – kellett elvégeznük, valamint egy bőjtői és egy temetési igehirdetés szövegét, egy

konfirmációi óravázlatot és egy előadást (*Reformáció és oktatás* címmel) kellett elkészíteniük.

A pályázók ezután egy szituációs feladatot tartalmazó tételsorból kaptak feladatot, így bizonyíthatták a gyülekezet vezetéséhez szükséges teológiai tudásukat és gyakorlati alkalmasságukat.

Lászlóné Agod Anettet Fabiny Tamás püspök, Bence Imre esperes, Jakab Béla lelkész és Györfi Károly egyházközségi felügyelő vizsgáztatta, Domokos Tibor pedig a püspök mellett a Buday Barnabás esperes, Asztalos Richárd espereshelyettes és Boros Csaba egyházközségi felügyelő alkotta bizottság előtt adott számot tudásáról.

Az eredményhirdetésekor a püspök áldáskívánnal nyújtotta át az okleveleket a vizsgát megálló, így immár parókus lelkészi tisztségre megválasztható két pásztor.

■ BALICZA MÁTÉ felvétele

Tanárok az idő bűvöletében

Idegennyelv-tanárok konferenciája a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumban

▶ A budapesti Deák Téri Evangélikus Gimnázium adott otthont december 2-án a Magyarországi Evangélikus Egyház iskoláiban tanító, élő idegen nyelvi szakos tanárok második közös konferenciájának. A rendezvényre húsz oktatási intézményből – általános iskolákból és gimnáziumokból – hetvenöt nyelvtanár érkezett, hogy együtt töltsön egy színvonalas programokban bővelkedő szakmai napot.

Az összegyűlteket Urbán Ágnes idegen és nemzetiségi nyelvi tantárgygondozó – egyben a találkozó főszervezője – a 100. zsoltár verseivel köszöntötte, majd Kézdy Edit, a házigazda szerepét betöltő gimnázium igazgatója nyitotta meg a konferenciát.

Rövid ismerkedés után Enyedi Ágnes, az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Angol Nyelvpedagógiai Tanszékének oktatója (képiútkör) tartotta meg plenáris előadását *A negyedik dimenzió, az idő* címmel. Prezentációjában felhívta a figyelmet azokra a gyakori hibákra, amelyeket a pedagógusok az „öselenséggel”, az idővel vívott harc közben el-

követnek. Kitért az iskolai órák helyes időbeosztásának és a hosszabb távú tanári feladatok ütemezésének fontosságára, valamint arra is rámutatott, hogy milyen benyomások és szemléletmódok alakulhatnak ki a diákokban azt látva, hogyan bántanak tanáraik az idővel a tanórák alatt.

Ebéd után a résztvevők a délutáni szekcióban elhangzó öt módszertani előadás és műhelymunka közül kettőt hallgathattak meg. Az előadások mindegyike az idő és a pedagógusok munkájának kapcsolatát vizsgálta.

Koren Balázs, az ELTE Matematikatanítási és Módszertani Központ Tanszékének műszaki tanára azt

mutatta be, hogy milyen alkalmazásokat és internetes eszközöket használhatnak a pedagógusok a tanterekben, amelyek segítségével a diákok digitális világa az oktatás részévé válhat.

A Károli Gáspár Református Egyetem Angol Nyelvészeti Tanszékének és Szakmódszertani Csoportjának adjunktusa, Fischer Andrea szókincstanulást elősegítő gyakorlatok bemutatásával adott ötleteket arra, hogyan tehetik a tanárok még motiváltabbá és hatékonyabbá a nyelvtanulást.

Morvai Editnek, a Goethe Intézet munkatársának előadása révén az érdeklődők betekintést nyerhettek abba, hogy milyen lehetőségeket kínál az intézet az órai tananyagok kiegészítésére és színesebbé tételére, valamint bemutatta az intézet honlapját és a *nemkunszt.hu* elnevezésű, a német nyelvet népszerűsítő kampányt.

A pedagógiai életpályamodell bevezetésével kapcsolatos törvényi változásokról és ezeknek a gyakor-

FOTÓ: JORSITS ATTILA

latban való megvalósulásáról tartott előadást a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium tanára, Császár Anikó. A pedagógiai és szakmai tudás ellenőrzésének bevezetendő formáit ismer-

tette, valamint javaslatot tett az erre való felkészülés lehetséges módjaira.

Sándor Éva és Victor Mónika, a Deák Téri Evangélikus Gimnázium tanárai közösen megtartott módszertani műhelyfoglalkozásukon azt mutatták be, hogyan használhatók fel bibliai történetek és a drámapedagógia elemei az idegen nyelvi órákon, illetve ízelítőt adtak abból, hogy milyen feladatokkal és játékokkal tehetik a tanárok emlékeztetésé a karácsony előtti utolsó nyelvórákat.

A konferencia résztvevői és szervezői is sikeresnek ítélték a színes programot, amelyet Urbán Ágnes a 121. zsoltárral zárt le, és amelynek megvalósításában közreműködött az Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet, az Oxford University Press kiadó és könyvesbolt, a Huszár Gál evangélikus könyvesbolt, a Libra könyvesbolt és a Goethe Intézet.

■ LUX ÁGNES

Tantárgygondozó-interjú

▶ Az evangélikus iskolák tantárgygondozói hálózata közel tíz éve támogatja az evangélikus iskolákban dolgozó tanárok munkáját. Ez év szeptemberétől az Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet (EPSZTI) vette át a szakmai felügyeletet és irányítást a tantárgygondozói rendszer fölött. Őze Katalin magyar nyelvi és irodalmi, Urbán Ágnes idegen és nemzetiségi nyelvi tantárgygondozó. Mindketten a Deák Téri Evangélikus Gimnázium tanárai.

– Miből áll a tantárgygondozók munkája?

URBÁN ÁGNES: Igyekszünk elősegíteni a kollégák szakmai-módszertani fejlődését: a mindennapokban is jól kamatoztatható módszertani segítséget adni a tanárok kezébe – különös tekintettel a tantárgyhoz kapcsolható keresztény (evangélikus) tanításra és értékrendre; fejlesztjük az intézmények közti kapcsolatokat a szakmai munkatársak szintjén, valamint elősegítjük az információ- és tapasztalatcserét a tankönyv- és taneszköztálasztás területén csakúgy, mint a tájékozódást a tantárgyhoz kapcsolódó egyéb aktualitásokat illetően.

– Hol a helye a tantárgygondozói tevékenységnek az evangélikus oktatásban?

ŐZE KATALIN: Evangélikus oktatásunk egyedi helyzetben van, negyvenkét intézményével kicsinek mondható, de ez erőt jelenthet, az összetartás erejét. Az általunk szervezett programok lehetőséget adnak a rendszeres találkozásra. Nemrég egykori tanárom elgondolkodva mondta, kis irigykedéssel: „Jó nektek, evangélikusoknak, annyi minden összetart benneteket.” Hát, reméljük!

Tantárgyam ilyen szempontból különösen is fontos. Sokat kell beszél-nünk arról, mit jelent, hogyan jelenhet meg a kereszténység, az evangélikusság a magyartanári munkában. A pedagógustalálkozókon az általam szervezett továbbképzések témái eköré csoportosulnak.

– Melyek azok a programok, rendezvények, amelyekkel a tantárgygondozók segíthetik az evangélikus intézményekben dolgozó tanárok munkáját?

Ő. K.: Talán három irányt lehet kijelölni. Az egyik a szakmai ismeretek gazdagítása – egy tanár számára a legfontosabb a biztos tárgyi tudás. Sok-sok kiváló magyartanár tanít iskoláinkban, akik örömmel ülnek vissza olykor az iskolapadba.

Másfelől természetesen a diákok: számtalan verseny adódik számukra,

de ritka az olyan csoportos irodalmi vetélkedő, mint a mostani Shakespeare-verseny. Ezt a drámaírói jubileuma alkalmából rendeztük, de alapvetően azon vagyok, hogy az evangélikus kultúrához kapcsolódó témákkal foglalkozunk.

Harmadrészt adódnak olyan feladatok, melyekhez az intézményrendszer vezetésének kell segítséget nyújtani, például korábban a kétszintű érettségi vagy a tantervívás.

U. Á.: A most második alkalommal megrendezett evangélikus nyelvtanári konferencia az első irányra példa. A kollégák örömmel és egyre többen vesznek részt ezeken. Szakmai értékén túl azonban mindig megemlítik azt is, hogy mennyire bensőséges a hangulat, egészen más így „egymás közt” még a szakma is!

Az ideai tanév második felében német és angol nyelvi versenyt is szervezünk a diákok számára – mindkettőnek már nagy hagyománya van, évek óta megrendezzük őket. Számunkra a hamarosan bevezetendő nyelvi mérésekről való tájékoztatás, valamint a pedagógus-életpályamodell új fejezete, a pedagógiai-szakmai értékelés bevezetésének részletei jelölik most ki a harmadik irányt.

– Hogyan egyeztethető össze a tantárgygondozói munka a mindennapi tanítással?

Ő. K.: Nagyon sokat számít, hogy a rendezvények szervezésében iskolánk minden segítségére támaszkodhatunk. Munkák örömehez az is hozzájárul, hogy olyan csapatban vehetünk részt, amelynek tagjai hivatásként tekintenek tanári feladataikra.

U. Á.: Ezt magam is így érzem, és nem lehet eléggé hangsúlyozni egy jó „pedagógiai műhely” értékét. De ha más evangélikus iskola adja is a háttérrel egy-egy versenyhez vagy konferenciához, ezt szinte mindenütt tapasztalom. Jó ebbe a közösségbe tartozni!

■ EÉ

Színház a díszteremben

▶ A drámaíró, költő, színész, William Shakespeare születésének négy-százötvenedik évfordulója tiszteletére rendezték meg december 3-án az evangélikus gimnáziumok Shakespeare-versenyét a Deák Téri Evangélikus Gimnázium gyönyörűen felújított dísztermében. Nyolc evangélikus középiskola csapata küldte el jelentkezését: Aszód, Bonyhád, Győr, Fásor, Miskolc, Nyíregyháza, Orosháza, Sopron; valamint a budapesti Ward Mária katolikus gimnázium.

A zsűri elnökének ünnepélyes megnyitója után kezdődött el a verseny. A feladatok egyaránt próbára tették a versenyzők tudását, találatkonyságát, vitakészségét és előadói képességét. Három Shakespeare-dráma részletekbe menő ismerete és kreatív feldolgozása képezte a felkészülés alapját: *A vihar*, *Hamlet* és *Szentivánéji álom*.

Mivel a szervező iskola nem indított csapatot, ők a segítő diákokkal képviseltették magukat, akiknek az egész verseny folyamán fontos szerepük volt. Rögtön az első feladatban egy-egy Shakespeare-hóst alakítottak, s a csapatoknak a kikészített tárgyak közül kellett a megfelelő kelleket kiválasztaniuk a szá-

murra. Ez bizony nem mindig sikerült! Ha Hamlet véletlenül elvitte a téglát Theseus elöl, mindketten pórul jártak.

Ezt követte a talán legnehezebb feladat: a mindhárom műben megtalálható „színház a színházban” motívum elemzése megadott szempontok szerint. Képkirakó, villámkérdések, filmbejátszás után a versenyzőknek nyilvános vitát kellett rögtönözniük bizonyos rendezői elképzelésekről (egynemely instrukciót posztmodern színházakban talán komolyan is vennének), majd érkezett a nap fénypontja: egy szabadon választott részlet előadása a három dráma valamelyikéből.

Azért, hogy túl könnyű dolguk ne legyen a csapatoknak, a jelenetbe bele kellett csempészniük egy modern technikai eszközt úgy, hogy a darab eredeti szövege ne változzon. Első hallásra talán lehetetlennek tűnhet a feladat – annál jobban csodálkoztott és derült a közönség a számtalan ragyogó ötleten, ahogy a „színészek” a lehető legtermészetesebb módon hallgatták az időjárás-jelentést mobiltelefonon, irányították egymást távirányítóval, vagy küldtek üzeneteket a tabletjükön.

A zsűri persze nem feledkezett bele a látványos produkciókba, hiszen értékelnie kellett az előadásokat szövegismeret, kifejezés, eredetiség, ötletesség szempontjából is. A döntés nehéz műfaj, de mire a résztvevők visszatértek az ebédre, megszületett a végeredmény: a 2014. évi Shakespeare-verseny győztese a fásori gimnázium csapata lett. Gratulálunk! A helyezettek díja értékes könyvjutalom volt, de senki nem távozott üres kézzel.

Elismerés illeti a versenynek helyet adó Deák téri gimnáziumot és a szervezők csapatát: Őze Katalin és az egész magyar-munkaközösséget s nem utolsósorban a diák segítőt.

Amint Sályiné Pásztor Judit, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Tanárképző Tanszékének adjunktusa, a zsűri elnöke zárszavában fogalmazott: „A nemes versengés legalább annyira kooperáció, együttműködés, mint küzdelem a másik ellen. A mai egészséges versenyben ezt a szellemet tapasztaltam meg. Köszönet érte!”

■ DEÁK VARGA KINGA

FOTÓ: JORSITS ATTILA

Hagyományos értékek, modern oktatás

Fenntartható fejlődés Nyíregyházán

► **Krúdy Gyula, az egykori kossuthos diák egyik elbeszélésében azt írja, hogy azért építették a gimnáziumot a nyíregyházi tírják gazdák, hogy Mészáros tanár úr végre rendes fizikaszertárat és új műszereket kapjon az időjárás-előrejelzés elkészítéséhez. A pontos, megbízható előrejelzés ugyanis nélkülözhetetlen a gazdálkodáshoz. A nyíregyháziaknak ez nem egy egyszerű anekdota. Ez itt maga a felismert szükségesség: az iskolának a legkorszerűbb, legjobb feltételek közt kell működnie, mert ez jelenti a kiszámítható jövőt.**

Az 1806-ban alapított evangélikus intézményt azért hozta létre a gyülekezet, hogy az ifjúságot jó keresztény erkölcsre neveljék itt a mindenkorai tudomány színvonalának megfelelően. Az elmúlt több mint kétszáz év fejlődése nem volt mindig töretlen, de az az év december 2-án tartott avatással végéig ért legújabb fejlesztés, felújítás és rekonstrukció megint a progresszió élére repíti a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumot. Hagyományos értékek, modern oktatás – minden a választott mottónak megfelelően történik.

Az elmúlt években számos tudósítás szól az itt folyó pedagógiai munka módszertani megújulásáról, az oktatásban használatos eszközök fejlesztéséről, az egymást érő pályázati sikerekről. Az egyre málló vakolat azonban hiába zavarta az iskola vezetőit, a gimnázium épület-együttesének külső megújulását is hozó megoldásra kellett várniuk az energiatakarékosságot előtérbe helyező KEOP-pályázat megjelenéséig. Az, hogy az 1973 óta műemlék épület most eredeti szépségében pompázik, nem a lényege a pályázati projektnek, még ha a végeredmény ezt mutatja is.

Az Alternatív Energia Centrummal és a Thermo ÉpGép Kft.-vel közösen elvégzett munka a környezettudatos megoldások, a fenntarthatóság jegyében zajlott, úgy, hogy az eredmény minden elemében környezettudatos magatartásra is nevel – érthetjük meg Tar Jánosné igazgató előadásából.

Az intézmény energetikai rendszerének korszerűsítése nem csak a kazánok, radiátorok, illetve az azokat összekötő csövek cseréjét és szakszolgáltatóságát jelenti, még csak nem is csupán a kiváló hőszigetelő képességű nyílászárókat és vakolatot. Az épületek fenntartásába bevonják a

megújuló forrásokat, a nap- és geotermikus energiát. Napkollektorokat használnak a meleg víz előállításához, az ugyancsak szigetelt tetőkön több mint kétszáz napelem is dolgozik az áramellátásért.

Az iskola alatt talált, mintegy huszonnégy fokos vizet úgy keringtetik a csőhálózatban, hogy télen fűt, nyáron pedig hűt a tantermekbe befűjt, egyébként pedig tisztított levegőt. Energiatakarékosra cserélték a vilá-

gítótesteket, és a sportpálya alatti tárolóban gyűjtött esővizet használják WC-öblítésre.

A környezettudatosság jegyében nemcsak az utcáról megközelíthető kerékpártárolót építettek, de huszonnégy biciklit is vásároltak, a diákok a napi iskolába járáshoz is használhatják ezeket. A szemlélet megváltoztatását, a szokások átalakítását segítik a szelektív hulladékgyűjtést lehetővé tevő szigetek, amelyek ráadásul mérik és dokumentálják a kommunális hulladék arányának folyamatos csökkenését.

Mindez meglehetősen bonyolult projektbe rendeződött, sok szakma képviselőjének jó szándékú együttműködésére volt szükség a sikeres befejezéshez. Nagy boldogság, hogy

az épület eredeti díszreit is sikerült rekonstruálni, köztük a folyosó mennyezeti festését, illetve restauráltak olyan relikviákat, mint a névadó egész alakos portréja a díszterem külső falán, egy Kossuth-szobor, valamint az eredeti Kossuth Lajos-lel 1890-ből, amelyben az egykori kormányzó engedélyezi nevének használatát az iskola alapítványa számára.

A több mint két évszázadnak kétségkívül ez a legkülönlegesebb tárgyi emléke, de távolról sem az egyetlen. Dr. Bánszki István, a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium nyugalmazott igazgatója adománnyal és a koncepció elkészítésével is hozzájárult, hogy az intézmény gazdag múltját a földszinten kialakított iskolamúzeum mutassa be.

Az iskola felújítására 420 millió forintot költöttek, ebből 244 millió az Európai Unió támogatásaként érkezett, 70 milliót a fenntartó, a Magyarországi Evangélikus Egyház biztosított, a többi pedig az intézmény megtakarításából összerakott önerő volt.

A munkálatok befejezését követő hálaadó istentiszteleten a Nagytemplomban Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke szolgált igehirdetéssel Mt 21,1 alapján. Arra emlékeztetett, hogy Jézus a hívó és gondolkodó tanítványokat szerette, a hit és a tudás ugyanis nem áll ellentétben, a tanítás mindig hitéből születik. Az iskolában kiteljesedő feltételek a 21. századhoz méltó körülményeket teremtettek – mutatott rá (képünkön).

Az istentiszteleten Krámer György, egyházunk országos irodájának igazgatója és Bozórady Ildikó iskolalelkész szolgálata mellett a gimnázium fiú-kara működött közre, a színjátszó csoport az iskola történetét elevenítette meg. Az iskola felszentelését, majd az iskolamúzeum átadását követően a díszteremben Krámer György mondott köszöntőt, és dr. Gaál Sándor református esperes – úgy is, mint öt kossuthos diák édesapja – kívánt áldást a megújult alma materre.

Megköszönték a fenntartó képviselőinek, a tervezésben, építésben, kivitelezésben közreműködőknek a munkáját, majd Fabiny Tamás adott át elismerést Tar Jánosné igazgatónak és Szalay Attila gazdasági vezetőnek a projekt sikeres lezárásáért. A vendégeket ezután végigvezették a hatalmas épületegyüttesen, hogy meggyőződjenek az elvégzett munka nagyszerűségéről.

„Megerősítettük a falakat, most következzen a benne lakó szellem” – mondta valaki az egész napos nyíregyházi ünnepségen. De már az is a szellemiség erejét bizonyítja, hogy a mostani nehéz gazdasági helyzetben sikerült célt érni a beruházással, hosszú évtizedekre megtalálva a megoldást, mert most ezek a legkorszerűbb feltételek...

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

Ónixot egy hétig nem szabad simogatni!

Éppen azon a reggelen történt, amikor a polgármester életveszélyes övezetnek nyilvánította a kerületet. A Széll Kálmán téren teljes káosz uralkodott, semmi addig megszokott nem maradt érvényben. A menetrend nem számított, de a buszok számozása sem, egyik jármű sem indult onnan és akkor, ahonnan és amikor szokott.

A teljes káoszban ugyanakkor megjelent valami egészen emberi. Minden induló busz mellett ott állt a Budapesti Közlekedési Központ egy szolgálatkész alkalmazottja, és tájékoztatta az utasokat, hogy az éppen beálló járművel hová és milyen útvonalon juthatnak el. (Amikor minden érvényét veszti, nem marad más, csak a szó, az ige.)

A mi BKK-sunk ráadásul egy Mikulás-szerű, mosolygós, nagydarab ember volt, aki tényleg úgy válaszoltatott tízéves fiam kérdéseire, ahogy Mikulás szokott csomagozás előtt, csak a ruházata nem volt egészen autentikus – a kék overall és a sárga mellény. Mikulásunknak köszönhetően némi késéssel ugyan, de eljutottunk az iskolába.

Az épületbe lépve egy nagyobb fiúra lettem figyelmes – talán nyolcadikos lehetett –, aki minden érkező gyereknek és a kísérőknek is mondott egy kurta mondatot. Arra gondoltam, hogy biztosan a város életét felborító, hirtelen (?) beállt tél iskolai életre gyakorolt járulékos hatásairól kapunk valami információt, de mint kiderült, mondandójának semmi köze nem volt a csúszós utakhoz, és akár júliusi kánikulában is elhangzhatott volna, ha lenne olyankor iskola.

– Ónixot egy hétig nem szabad simogatni! – hangzott a kurta mondat, és látva teljes értetlenségemet, még hozzátette magyarázatképpen: – Be van gyulladva a szeme!

Képzetelemben megjelent egy vörös hajú kisfiú – nagy, elálló fülekkel –, aki azonkívül, hogy szülei extravaganciájának köszönhetően ezen a különös néven kénytelen élni, most még ráadásul valami fertőző szemgyulladás is kapott, aminek következtében a többi gyereknek nem szabad vele érintkeznie.

– Ki az az Ónix? – kérdeztem a fiamat, aki természetesen rosszálló gyermekfiúval nyugtázta tudatlanságomat.

– Apa, Ónix egy kutya! A szomszéd kuttyója. – És lezseren búcsút intve már be is lépett az osztályba.

A villamos felé ballagva – a villamos mégse busz, nehéz neki meglepetésszerűen letérnie menetrend szerinti útvonaláról –, szóval útban a villamos felé Ónixon tűnődtem.

Hatszáz gyerek tudja, szülőstül, nagyszülőstül, hogy Ónixot egy hétig nem szabad simogatni. De vajon ezt Ónix tudja-e? Az ő mindennapjaihoz iskolaidőben úgy tartozik hozzá a napenkénti hatszáz simogatás, mint villamoshoz a sín meg az áramszedője. Szegény Ónix! Olyan sóvárgó várakozással fog ott állni egész nap az iskolát elválasztó kerítés mellett, farkát csóválva, vakkantgatva, ugrálva, ahogy legendává lett jó néhány fajtársára vár, várt évek múltán is soha vissza nem térő gazdájára.

És Ónix az egyetlen, „akinek” gyötrelmesen hiányzik ma – és még jó néhány napig – a megszokott vagy vágyott simogatás?

Arra gondoltam, hogy Ónix adventi böjtjétől megérintve az ideit adventet a simogatásnak szentelem. Nem hivalkodóan, nem feltűnően. Ízletesen, hitelesen. Tulajdonképpen észrevétlenül. Nem az érintések száma, intenzitása fog változni, inkább a jellege, a minősége. Olyan „simogatósabb” lesz – vagy hogy is mondjam?

Másképp megfogni. Másképp megérinteni. Másképp kézbe venni. Egy kézfogást a szokásosnál egy másodperccel tovább megtartani. Egy kollektív vagy haveri vállveregetésnél a kezét egy pillanatra a vállon felejtetni. A fiamat a „na, apa, hagyjál már!” ellenére mégiscsak jól megölelgetni. Még a tárgyakat is másképp kezelni, kézbe venni. És megtalálni lehetőleg mindenkinél, hogyan, mivel lehet hitelesen, őszintén, tapintatosan éppen őt „megsimogatni”, hogy az neki is jó legyen.

A leheletfnyom, érintés nélküli, pusztán szavakkal történő simogatástól egészen a forró ölelésig széles a skála, attól függően, hogy a közöttünk lévő kapcsolat jellege mit tesz lehetővé számunkra. Egy biztos: valahogy, valamilyen módon mindenkit meg lehet simogatni. Egy hét múlva már Ónixot is.

■ NÉMETH ZOLTÁN

Jól fogytak a Luther Kiadó könyvei

A Luther Kiadó idén is jelen volt a már hagyományos budapesti kerécsényi könyvvásáron, amelynek ismét a Lónyay Utcai Református Gimnázium adott helyet. Jól fogyott a bibliaolvasó Útmutató, de az ünnepre készülve sokan vásárolták az új kiadványokat is. Sikert aratott a Luther válogatott művei sorozat 8. kötete, az Asztali beszélgetések, a Családi titok című új képregényt pedig sok kamasz fogja a karácsonyfa alatt találni. Idén is kelendőnek bizonyult Füller Tímea novellákat, tárcákat, meséket tartalmazó, Töcsatükörben című kötete, és évek óta sikeresnek számít Varga Gyöngyi Áldáskönyve, illetve a Fényforrás – Tíz karácsonyi szó a léleknek. Döbrentey Ildikó A fekete báránycsú című mesekönyvének a kisebbek örülhetnek majd.

■ R. R.

A SZERZŐ FELVÉTELEI

„Nem hagylok titeket árván..”

Nyugalmozott lelkészek találkoztak a Rózsák terén

▶ A nyugalmazott evangélikus lelkészek találkozójaival kapcsolatban az első szavunk a köszöneté lehet, hiszen e lelkipásztorok nélkül a mai evangélikus egyház más lenne. Talán ezt fejezi ki az évenként megtartott adventi találkozó is. Az egyházvezetés nemcsak hogy nem feledkezik meg az előző generációk tagjairól, hanem szolgálatukat megbecsülve köszönti őket. A budapesti Evangélikus Középpiskolai Kollégiumban tartott december 5-i találkozón **Gáncs Péter** elnök-püspök üdvözölte (*képiükön*) a közel félszáz megjelent nyugalmazott lelkészt és házastársait.

Missura Tibor nyugalmazott lelkész Jn 14,1 alapján („Ne nyugtalankodjék a ti szívetek..”) számolt be arról, hogy idén három lelkész testvér – *Asbóth Lászlót, Molnár Jenőt, Megyaszi Lászlót* – és nyolc házastársat szólított el az Úr.

A találkozó házigazdája, *Hegyváriné Pauló Mária*, a kollégium igazgatója köszöntőjében kitért arra, hogy a Rózsák terén található, korábban árvaházként működő épület jelenleg kollégiumként üzemel. „A méltatlan állapotban lévő épület egy európai uniós beruházásnak köszönhetően december közepére megújul, így a százharminc nálunk lakó diáknak most már korszerű és méltó környezetet tudunk biztosítani” – mondta. A kollégiumban tanuló diákok kórust alkotva, zsoltárokat és imádságot olvasva köszöntötték a jelenlévőket.

Az ünnepi találkozón *dr. Fabiny Tamás* Jn 14,18 („Nem hagylok titeket árván..”) alapján és a 168. ének idézésével hirdette Isten ígését. Az Északi Egyházkerület püspöke felidézte *Brocskó Lajosnak*, a Rózsák terei épület alapítójának szellemiségét. „Brocskó Lajos az a lelkész volt, aki nem hagyta egyedül az árvákat, hanem lehajolt hozzájuk, és nemcsak felkarolta őket, hanem otthont és szeretetet adott számukra. Olyan szolgálati ágban dolgozott, amelyet nem lehet eléggé megbecsülnünk. Ugyanakkor a háborús évektől eltérően

ma lélekhaborút élünk át, így egyházunknak is más társadalmi kihívásokkal kell számolnia. Ennek fényében működöttünk többek között Gődöllőn és Nyíregyházán családi átmeneti otthont, valamint anyaóvót is, hogy a szétszakadt, nem egy esetben menekülő családoknak – a Rózsák terén

KISS TAMÁS FELVÉTELE

is megjelenő evangélikus küldetésünk alapján – otthont és szeretetet nyújthassunk” – fogalmazott Fabiny Tamás.

A püspök ígértetésében hangsúlyozta: szükséges ráébrednünk, hogy a társadalmi beágyazottság, a megbecsültség esetleges hiányérzete he-

lyett adventben különösen is fontos észrevenni, hogy Jézus nem hagy bennünket egyedül.

„Fontos meglátnunk, hogy ma Magyarországon sokaknak nemcsak házuk, hanem ágyuk sincsen. Mi tudjuk, hogy Jézus együttérzően gondolkodik az emberről, ezért elengedhetetlen, hogy ezt ne csak hirdessük, hanem szolgálatunkkal és cselekedeteinkkel küzdjünk is ennek képviselőjében. Így tudatosítsuk, és akár fiatalon, akár már nyugalmazott szolgálóként is fennhangon hirdessük: lehet, hogy a világ távolodik Istentől, de Isten közeledik a világhoz” – fogalmazott Fabiny Tamás.

Az összejövetel folytatásaként *Marschalkó Gyula* lelkész *Túrmezei Erzsébet Öregek éneke* című versének

Az összejövetelre a Szehtlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium diákjai is műsorral készültek. *Dr. Kalina Katalin* iskolaigazgató beszámolt arról, hogy a 2011 óta egyházi fenntartásban működő intézmény tanárai az oktatás jó színvonalának biztosítása, az értékteremtés, a hit és közösségépítő munka mellett kötelezték el magukat.

„Szehtlo Gábor neve és munkássága mérték és példa számunkra” – fogalmazott az igazgató. Ezt követően az iskola 11.-es diákjai *Max Lucado Értékes vagy* című írásának színpadi változatát adták elő.

A darabhoz kapcsolódva a nyugalmazott lelkészek státusával és megbecsültségével kapcsolatban *Gáncs Péter* elnök-püspök kiemelte: „Bár a

Egyház Országos Irodájának igazgatója is köszöntötte nyugalmazott lelkésztársait. Személyes hangvételű beszédében felidézte a jelenlévőkkel való korábbi találkozásait, illetve azt, hogy lelkészként mennyire fontosak azok a gondolatok, jó tanácsok, a segítség, amelyeket a ma már nyugdíjas lelkészeknél kapott.

„Nagyon jó észrevenni, hogy nem külön-külön, hanem egy egyházban, egy közösségben élünk, így ennek a valósága összeköt bennünket” – fogalmazott az igazgató. Az országos iroda munkájával kapcsolatban *Krámer György* kitért arra, hogy szeptembertől egy új szervezeti egység, a gyülekezeti és missziói osztály tevékenységével bővült a szolgálatuk. „Mindent onnan kell szemlélünk, hogy döntéseink, intézkedéseink hogyan hatnak gyülekezeteinkre. Ennek fényében hoztuk létre az új osztályt, melynek célja a gyülekezetek és a lelkészek segítése, hogy minél inkább misszióra képes gyülekezeteink legyenek” – fogalmazott *Krámer György*.

Az igazgató ismertette a további osztályok működését, az országos iroda felépítését, valamint beszámolt arról is, hogy az iroda az Üllői út 24. alatti székházából – az épület felújítása, korszerűsítése miatt – előreláthatóan két évre az Üllői út 25. alá költözik.

A jelenlévők ezután hozzászólhattak az elhangzottakhoz, kérdéseket tehettek fel. Hangsúlyozták, hogy fontosnak látják a gyülekezet-központúságot, és bíznak benne, hogy az iroda nem ránehezedik az egyházra, hanem képessé válik a megújulásra, és a gyülekezeteket minél inkább szolgálni, segíteni tudja.

A résztvevők az egyházvezetéstől ajándécsomagot kaptak, az ünnepesség után pedig kötetlen beszélgetésre is lehetőség nyílt.

■ GALAMBOS ÁDÁM
▶ Evangelikus.hu

Az eke szarvára tett kézzel

Közelkép *Lehoczky János Endre* nyugalmazott lelkipásztorról

▶ Egy közelmúltban készített interjúban *Lehoczky János Endre* nyugalmazott evangélikus lelkész a következő történetet idézte fel: „Az 1970-es évek elején a tanyavilágot járva egy helyre éppen a kéményseprővel egyszerre érkeztem. Ő harminchat forintot kapott a munkájáért, az egyháznak csak húsz forintot adtak egyházfenntartás címén. Azt kérdeztem tőlük, hogy nem lehetne-e legalább annyit adniuk az egyháza is, mint a kéményseprőnek. A válasz határozott »nem« volt, »mert az egyház semmit nem csinál nekünk, a kéményseprő legalább seper«. Közel ötven éven át próbáltam úgy végezni szolgálatomat, hogy az emberek ezt máshogyan érezzék, úgy, hogy fontos az egyház szerepe az ő életükben.” Vajon hogyan sikerült ezt elérnie...? – tűnődtem, útban találkozásunk helyszínére felé.

– Jó időben kismotorral, zordabb időjárási viszonyok közt Trabanttal jártam a vidéket. Minden szolgálati helyemen jól éreztem magam, tettem a dolgom – Szentotnyától Galgagután és Csepelen át Sámsonházáig.

– Honnan indult?

– A *Lehoczkyak* Királylehota – szlovákul *Králova Lehota* – községből származnak, ami Szlovákiában, a Zsolnai kerület Liptószentmiklósi járásában található. Én Tótkomlóson láttam meg a napvilágot 1948. július 11-én. Egy testvérem van, húgom. Édesapám elkezdte az agráregyetemet, de végül nem fejezte be. De természetesen volt földünk, gazdálkodtunk is. Édesanyám a helyi gyülekezet négy lelkészének munkáját segítette gyermekbibliakör-vezetőként, és jó barát-nője volt néhai *Koppány János* helyi

lelkész feleségének. Szívesen mentem édesanyámmal az órákra, és segítettem neki mindenben, amiben csak tudtam.

– Gondolom, ez is befolyásolhatta pályaválasztását.

– Mind édesanyám személye és hite, mind a szlovák kegyesség, mind pedig a négy helyi – két aktív és két nyugdíjas – evangélikus lelkész példája és az ötvenes évek evangélizációi is sokat jelentettek a számomra. És persze nem feledkezhetem el a közelmúltban eltávozott lelkész, *Takács János*, valamint a finn ébredés hatásáról sem.

– Végül hogyan indult a szolgálata?

– Szülőhelyemnek mind a négy lelkésze – egymástól függetlenül, anélkül, hogy erről tudtak volna – ugyanazzal az igével bocsátott a teológiára:

A SZERZŐ FELVÉTELE

„Aki az eke szarvára teszi a kezét, és hátratekint, nem alkalmas az Isten országára.” (Lk 9,62) Ez a bibliai vers mindig is fontos maradt a számomra, továbbá sokat jelentettek nekem a *Filippi levél* sorai is: „Örüljetek az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljetek. A ti szelídségetek legyen ismert minden ember előtt. Az Úr közel! Semmiért se aggódjatok, hanem imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket Isten előtt; és Isten békessége, mely min-

den értelmet meghalad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat a *Krisztus Jézusban*.” (4,4–7)

Teológiai tanulmányaim elvégzése után Tótkomlóson szentelt lelkésszé néhai *D. Káldy Zoltán* püspök 1973-ban.

Ezután Szentotnyára kerültem, innen segítettem be az Orosházán folyó munkába, és gondoztam Rákóczi-telepet is. 1978-ban kerültem Galgagutára. Erről a szolgálati helyemről látam el a közeli Bánk és Kétybodony helyettesítését is. 1986-ban költöztem Bánkra, 1994-ig maradtam ott. 1994 és 2002 között Csepel, majd 2002-től 2014-ig Sámsonháza és Pásztó következett.

– És számos teendő. A gyülekezeti munka melyik ága állt Önhez a legközelebb?

– Nagyon szerettem gyermekekkel foglalkozni, úgy hiszem, ők is kedveltek engem.

– Önnek is vannak gyerekei?

– Három gyermekem van, már felnőttek, kirepültek. A szolgálati időm letelével azért is költöztünk Erdre a feleségemmel, hogy a gyerekek, unokák közelében lehessünk. A helyi gyülekezetben is szívesen besegítek, ha kérnek, illetve örömmel megyek bárhová, ahova szolgálni hívnak, akár magyarul, akár szlovákul, hiszen ez utóbbi a második anyanyelvem. Otthon, a szülői házban is mindig tóttal beszélünk.

– Ha jól tudom, más nyelven is ért.

– A szlovák miatt közel állnak hozzám a szláv nyelvek. Annak idején a szegedi egyetem szlovák szakára akartam felvételizni, de elutasítottak, egyfelől azért, mert a lelkészi hivatás nem volt jó ajánlólevél, másrészt azért, mert azt mondták, helyhiány van. De az volt az igazság, hogy meg akarták szüntetni a szlovák szakot. A sors furcsa fintora, hogy a Szegedi Tudományegyetem *Juhász Gyula* Pedagógusképző Karának Nemzetiségi Intézetében még ma is működik a Szlovák Nyelv és Irodalom Tanszék...

– Mit tett azután, hogy nem jutott be szlovákra?

– Oroszból felvételiztem, sikerrel, de aztán úgy alakult az életem, hogy végül nem fejeztem be a tanulmányaimat. De persze oroszul azért nem felejtettem el. A mai napig szívesen fordítok szlovákról vagy oroszról magyarra, és hála Istennek – a nyelvi hasonlóságok miatt – a magyarra fordítás meg cseh és lengyel nyelvből is. Emellett angolul, németül és finnül is beszélek.

– *Elismerésem. Most, hogy több a szabad ideje, gondolom, a fordítással is többet tud majd foglalkozni.*

– És szeretnék is. Emellett persze a családommal akarok minél több időt tölteni, és szívesen prédikálok továbbra is bárhol, ahová hívnak.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Üdvözítő dilemmák

A pesterzsébeti evangélikus gyülekezet népes csapata *Nepp Éva* helyi lelkes meghívására evangélikus koncertet tartott múlt vasárnap a bajai evangélikus templomban. A hajlékba lépőt szokatlan látvány fogadta az egymás mellett sorakozó hangfalakkal, elektronikus berendezésekkel, hangszerekkel, középen a híres Hammond-organával. A kivetítő, a vetítősíkon sejtette, hogy multimédiás alkalom készül... A vizuális élményekről – *Kiss Sándor* operátor közreműködésével – a Zákeus Média-centrumot is vezető erzsébeti lelkész, *Győri János Sámuel* gondoskodott.

A pesterzsébeti gyülekezetet bemutató rövid videó után a vendégek hamar rátértek küldetésük lényegére. „Bemelegítésképpen” közel egyórás koncerttel ajándékozták meg a bajaiakat. Anyagát alapvetően a negyvenes évek ébredési mozgalma során született énekekből állították össze. Az előadók – *Karsai Ildikó*, *Drenyovszky Kinga* és *Balogh Tibor* – meggyőzően bizonyították, hogy ezek a dalok még ma is képesek „mozgósítani” a lelket. (Többségük egyébként az újra megjelent *Halleluja!* énekeskönyvben is fellelhető.) *Drenyovszky Péter* orgonán, *Győri*

Péter Dániel hawaii gitáron kísérte az énekeseket, miközben *Győri János Sámuel* a Hammond-organát szólaltatta meg.

Az evangélikus alap gondolatát (dilemmázik-e az Isten) *Füle Lajos Futás* című versével „alapozta meg” *Császár Teodóra* és *Lepold Eszter*.

A kérdést elemző igehirdetését *Győri János Sámuel* egy hatásos kisfilmmel kezdte, amely *Dilemma-rövidfilm* (*Te hogy döntened?*) címmel a *YouTube-on* is megtalálható. A lelképásztor arra hívta fel a figyel-

met, hogy Isten nem „dilemmázott”, amikor megváltásunk mellett döntött – egyszülött Fiának értünk való kereszthalála által. A mi dilemmánk az, hogy ezt az „áldozatos ajánlatot” elfogadjuk-e.

Győri János Sámuel egy latin szójátékkal illusztrálta a nekünk szegező kérdést. A mai, sikerorientált világ jelszava a „Carpe diem!”, azaz – szabad fordításban – „Ragadd meg a lehetőséget!”, jóllehet Isten kellene megragadnunk: „Carpe Deum!”

■ DR. SRAMÓ ANDRÁS felvétel

Okleveles harangozó

Kitüntették *Bohus-Magyar Györgyöt*, a Békéscsabai Evangélikus Egyház közönség harangozóját. December 8-án, a nemzetiségek napja apropóján tartott gálaműsor keretében adták át a *Békéscsaba szlovákságáért* ki-

tüntetést, amelyet az idén az evangélikus kis- és nagytemplom hűséges harangozójának ítéltek.

Lászik Mihály, a díjat alapító helyi szlovák önkormányzat elnöke a kitüntetettet méltatva rámutatott, hogy

a város lakói által csak Gyuri bácsiként ismert harangozó nemcsak nyitja és zárja, hanem gondozza is Isten házáit, emellett őrzí és ápolja a szlovák nyelvet és hagyományokat.

A délután folyamán az öt békéscsabai nemzetiség (lengyel, német, roma, román és szlovák) kultúrájába színes műsor segítségével nyerhetek bepillantást az érdeklődők. *Szarvas Péter* polgármester köszöntőjében kiemelte, hogy a város egyik legfontosabb értéke a kulturális sokszínűség és a népek közötti béke, nem véletlenül utal erre a település neve is.

Az ünnepségnek volt még egy evangélikus vonatkozása: a mindössze két hónapja alakult helyi német nemzetiségi önkormányzat elnöke, *Bíró József* köszöntőjében elmondta, hogy a helyi német közösség is igyekszik majd aktívan bekapcsolódni a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójáról megemlékező rendezvényekbe.

■ – Ó – Ő – A

FOTÓ: LÁSZLÓ JENŐ CSABA

A versmondó Székács József

A szavalás a 19. század első felében iskolai-retorikai gyakorlat, a szónoklat művészetének előiskolája volt. Ezt támasztják alá azok a korai magyar szavalásméleti munkák, amelyek az „ékes beszéd” tanításának nevelő hatását emelték ki, és a szavalást a retorika szerves részének tekintették, ebből vezetve le az előadás szabályait. A *Kis János* (1770–1846) későbbi evangélikus püspök által alapított Soproni Magyar Társaság 1802-ben kötelezővé tette a tagok számára, hogy írásait kívül „szájolják”, hogy így „az emlékezet gyakoroltatásán kívül a mondásban is nagyobb készséget nyerhessenek.” Így tudósít erről *Kovács Sándor* (1869–1942) püspök, a társaság történetének írója.

Böhm Edit *A versszavalás történetének néhány tanulsága* című tanulmányában írja, hogy hazánkban az 1790-es években a németesítés ellenhatásaként a diáktársaságokban kezdtek el programszerűen mondani magyar költők, mindenekelőtt a kortárs magyar költők verseit. Erre a célra a diákok maguk alakították önképző-

köröket, magyar társaságokat, amelyek évente egyszer nyilvánosan is szerepeltek. Előadásaira ilyenkor nemcsak a tanáraikat hívták meg, hanem a város polgárait is. Az ilyen nyilvános előadásokat örömmünnepek nevezték, ahol saját szerzeményeiket és a korabeli költők alkotásait mutatták be. Céljuk természetesen nem egy önálló művészeti ág létrehozása és elterjesztése volt, hanem a magyar költészet és a magyar nyelv fejlesztése és terjesztése.

Ezért tanulta meg a versmondás művészetét *Székács József* (1809–1876) evangélikus püspök, aki a Soproni Magyar Társaságnak volt munkás tagja. Itt mutatta be nagy sikerű ifjúkori poemáját, *Az árva* című verset. Olyan hatásosan mondta el, hogy a közönség hölgytagjai könnyekre fakadtak, és nem győzték Székácsot arról faggatni, hogy mi lett a sorsuk szegény árváknak.

A tudós püspök később ezt a sikerét nem értékelte valami nagyra. Önéletrajzában így emlékezik: „A költemény olyan silány, mint csak lehet,

úgy annyira, hogy nem tartottam méltónak arra, hogy ifjabbkori munkáim közé felvegyem. De volt egy előnyöm társaim felett, jobban tudtam declamálni, mint ők, s evvel homokot szórtam hallgatóim szemébe közé is.”

Kis Jánostól tanult kiváló szónoki készségét nyomatékosította jó megjelenése és kitűnő orgánuma is. Életrajzírója, *Benkő István* így írt erről: „Magas, hatalmas termete, nemes szép arca, mindig biztos, folyékony beszéde, nagy terjedelmű hangja, mely lágyan, suttogva hatott a szív legmélyebb belsejébe, majd mennydörögve rázta meg az ember egész valóját – mind számba vehető tényezője annak az ellenállhatatlan erőnek, mely szónoklataiban rejlett.”

Így lett a versmondás szenvedélye. Már eperjesi tanárkodása idején – 1833–34-ben – a város nyelvvelő társaságában is mondott többször verseket. A Pesti Magyar Színház megnyitása után a fővárosban letelepedett színművészek szoros kapcsolatba kerültek a korabeli irodalmi élet képviselőivel, s ennek hatására politikai programként tudatosan terjesztették a kortárs magyar költők írásait. *Lendvay Márton*, *Lendvayné Hivatal Anikó*, *Laborfalvi Róza*, *Megyeryi Károly*, *Egressy Gábor* az 1830-as években rendszeresen szavalt:

hangversenyeken népszerűsítették *Vörösmarty Mihály*, *Czuczor Gergely*, *Kisfaludy Károly*, *Kölcsey Ferenc* költeményeit.

Székács József 1838-ban a Kisfaludy Társaság tagja lett, és ettől kezdve a legtöbbször ő szavalt a társulat ülésein tagtársainak verseit. Tudjuk, hogy Vörösmarty Mihály nem szívesen olvasta fel verseit, bár kiváló szónok hírében állt. Székács sokszor helyette olvasott. Szatírival mint író is sok sikert aratott. Ez első ezek közül a *Hogyan lehet könnyen meggazdagodni* című írása volt, amelyben korának társadalmi fonákosságait pengérezte ki prédikátori hevülettel és jóra intő szeretettel.

Törteli Lajos, aki még többször hallotta Székácsot prédikálni, ezt írta róla: „Amikor megszólalt tiszta, csengő hangjával, s folyt a szó beszédes ajkairól, szavainak varázshatalma, keresetlen egyszerűsége s költői s valóságos ihletettsége soha nem tévesztette el a kívánt hatást, s biztosította számára a nem mindennapi sikert”

■ SZIGETI JENŐ

Advent

Egész életemben várahoztam, legtöbbször a dolgaik sikerére, a jó megoldásokra, a nyugalom biztonságára. Aztán eljött az év legfontosabb és legkedvesebb időszaka, amikor a reménység egyetlen célra összpontosult: találkozni a szeretteimmel.

Ma is így van. Én nem adventi naptár ablakocskáit nyitogatom négy vasárnapon rózsaszín gyertyával, hanem advent minden napján gyertyát gyújtok édesanyámnak, édesapámnak, minden elhunyt szerettemnek és barátomnak. Ez nem könnyes emlékezés, amellyel lerovom tiszteletemet a halottaim előtt, mint halottak napján. Hiszen ez az időszak az egyre jobban kiteljesedő reménység ideje.

Fiatalkoromban sokat voltam távol a szüleimtől (kollégium, katonaság), és volt úgy, hogy nem is jutottam haza. Volt úgy, hogy magamban ültem a gyertya fénye előtt. És boldog voltam. Olvastam édesanyám szépséges szálkás betűit: „Édes kisfiam, rád gondolunk, és tudom, hogy te is ránk gondolsz.” Láttam, ahogy írta a végső pillanatban, az adventi várakozás utolsó pillanatában. Négy héten át a boldog remény éltette, és ezt mint annak beteljesülését írta a levélben, hogy engem is felvidítson, és megnyugvást érezzek, és ez táplálja bennem újabb évig a szeretetet és a várakozást.

■ PÁLFALVI NÁNDOR

Szokatlan téli csendélet

Az évnek minden szakában fájó szívvel találkozom Budapest-szerte a hajléktalanok nappalra jól-rosszul „beagyazott” éjjeli menedékhelyeivel, szedett-vedett derékajvaival, de ilyenkor, advent táján – *Csokonai* poétai szavait kölcsönvéve, „a zúzos december” idején – különösen.

Tisztában vagyok azzal is, hogy az utcák egyre növekvő számú didergőinek nem kellene törvényszerűen a szabad ég alatti vácogást választaniuk. De sokan közülük féltik maradék kis motyójukat vagy egyszerűen azt, amit függetlenségnek vélnék, s így elkerülnek a hajléktalanszállók kínálta nagyobb téli biztonságot. Mégis, látukra ilyenkor, karácsony közeledtével sokunkban felmerülhet egy nagyon szomorú mese, a kis gyufaáruslány halhatatlan anderseni története. Annak ellenére, hogy a legtöbb mai otthonatlan egy csöppet sem hasonlít ehhez a fényre és melegre, nagyanyja simogató kezére vágyakozó kis árvához...

Hans Christian Andersennek azonban igaza volt, amikor azt mondta: „A Mese nem hal meg soha.” Valóban nem.

A napokban – történetesen éppen nagyszülői mesére váró aprónépünkhöz rohanóban – nagyon szokatlan téli csendélettel találkoztam, közel az Iparművészeti Múzeumhoz. Egy szélesebb kőpárkányon

egy hajléktalan szabályos, még a katonaságnál is dicséretet érdemlő módon hagyta hátra álmai jegesen hideg helyszínét. A derékajltó a pokrócig mindent takarosan elrendezett-betűrt, kisimított, pontosan úgy, ahogyan ezt egy igazi, jól fűtött házban teszi valaki. (Vagy éppen nem teszi, mert ahhoz is fáradt, túl-hajszolt, hogy pihenésre szánt órái helyszínét méltóvá tegye!) A ráadás pedig az volt, hogy a fekvőhelye alatti szinten, gondosan elsimított újságpapír- és reklámszattyorrétegeken még jól elkülönített „hűtőszekrényt” is berendezett keveske enivalójának.

Az illetővel nem találkoztam, azt sem tudhatom, férfi vagy nő lehetett. Egy bizonyos: a mód, ahogyan keserves helyzetében is igyekszik emberhez méltóan élni és túlélni a telt, engem az 1Kor 14,40-re emlékeztet: „Mindenek ékesen és jó renddel legyenek.”

Sokan – úgy vélem, a legtöbben – azt feltételezik, hogy az „ékes és jó rend” csak a tehetős emberek, de legalábbis az elviselhető körülmények között élők mindennapjait jellemzi. Ez az elhagyatottságában is rendezett kis emberi fészék ennek a feltételezésnek az élő cáfolata. Igaz mese a 21. század második évtizedéből „mindenek”, azaz mindnyájunk számára.

■ PETRÓCZI ÉVA

Valahol Európában

Egy musical – másként

A KOMISZ & dESZKa Társulat színjátszó teret kaptak, és teret adnak. A színjátszókkal együtt a nézőtérben ülve is átélhetjük gyermekek és fiatalok félelmét és fájalmát a felnőttek érthetetlenül kegyetlen világában. A színészek által létrehozott térben ugyanakkor helyet kap a bátorság, a remény, a hűség, a szerelem és az ima. Tanúi lehetünk az emberré válásnak az elfogadás teremtette térben. Emberré s közösséggé válnak a gyermekek, és visszatalál emberségébe az öreg karmester és zeneszerző, a lelkeben megtört Simon Péter is.

Az 1947-es filmből készült musical *Betűker Botond* rendezésében az Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola dESZKa szintársulata és a zsirai Fogatékosok Otthona Komédiás Integrált Színháza, azaz a KOMISZ társulat közös vállalkozásában került színpadra. Az eddig négy előadást megért darabban együtt játszanak egészségesek és sérültek. Ebben a rendezésben különleges pillanat, amikor Hosszú és Suhanc/Éva szerelmes dala Ficsúr szájából is megszólal, és ott megdöbbenő imádsággá válik.

Én nem tudom, hogy máskor, más rendezésben, más előadókkal ki hogyan élte meg ezt a darabot, de amit ez az előadás nyújt, az számomra fellelve áll a hétköznapi értelemben vett és ugyanakkor profi színjátszásnak. Az olykor kedvesen amatőr pillanatokon is áttör a darabot uraló át-

érzés. Tizen-huszonévesek, életük derekán járó felnőttek és a „normálstól” eltérő adottságú, sérült emberek úgy játsszák a második világháborús történetet, mintha teljesen a sajátjuk volna.

S ezt az ajándékot kapjuk meg nézőként is: a valódi érzések, valódi kiáltások, valódi könnyek útján megérkezhetünk oda, hogy a történet sokszínűségében valahol magunkat is megtaláljuk. És mindegy, hogy mikor élünk, a gyermekek és a fiatalok, de a Simon Péterhez hasonló öregek is ki vannak téve a mellettük élők érthetetlenül hétköznapivá váló kegyetlenségének, zsarnokoskodásának, de legalábbis a szívekben, családokban, közösségekben dúló háborúknak.

Lehetőségem volt látni azt az előadást, amelyen eddig talán a legszabadabban és legmélyebben érezték bele magukat a szereplők a szerepükbe. A soproni Eötvös középiskolásai és a Hunyadi 7. és 8. osztályosai a többi nézővel együtt felállva tapsoltak, tapsoltunk, énekeltük velük: „Föld anya, Ég anya, szólj, hogy hova megy az út, / Nem akarok eltévedni.”

Látni kell ezt a darabot!

Az előadók szívesen fogadnak meghívásokat; az *Evangelikus Élet* olvasói legkönnyebben az Eötvös lelkészével, *Hegedűs Attilával*, a darab Simon Péterével vehetik fel a kapcsolatot (deszkatarsulat@gmail.com).

■ SIMON RÉKA

HIRDETÉSEK

Ökumenikus találkozó

Minden hónap harmadik vasárnapján, 18 óra körüli időpontban, istentiszteletre és előadásra várjuk az érdeklődőket a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában (1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.), a földszinti tanácsteremben.

A december 21-i téma: *Ki vagy te, Ember? Veleszületett identitás!* A találkozón előadást tart *Büky Anna* író.

Teljes körű istentiszteleti szolgálatot végez *prof. dr. h. Széchezy Béla* József evangélikus lelkész, apát, *dr. Zsigmondy Árpád* lelkész, könyvtáros és *Biczó Dénes* térképész, spirituális. Az igehirdetés központi üzenete: *Zákeus, aki látni akarta Jézust... és célhoz ért.*

Szeretettel várjuk a korábbi Farkasréti Ökumenikus Közösség, a volt KÖT, a Fokoláre, valamint az International Ecumenical Fellowship magyar régiójának a tagjait is.

Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend

A Luther Kiadó ünnepi nyitva tartása

December 1. és 23. között hétfőtől péntekig 9 és 18 óra, december 13-án, szombaton 9 és 18 óra, december 20-án, szombaton 9 és 13 óra között. 2014. december 24-től 2015. január 18-ig zárva tartunk.

Kiadványaink megrendelhetők: kiado@lutheran.hu
Megvásárolhatók: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Felhívjuk tisztelt vásárlóink figyelmét, hogy könyvesboltunk január 1-jétől elköltözik!

Üzletünk új címe: 1081 Budapest, Kiss József u. 2/a
Leltár utáni nyitás: 2015. január 19-én, hétfőn.
Megrendeléseket január 19-től tudunk teljesíteni.
Megértésüket köszönjük!

Könyveinket a leltározás ideje alatt megvásárolhatja a Huszár Gál könyvesboltban (1052 Budapest, Deák tér 4.).

Szájjal festett csodák

Beszélgetés Nagy Ildikó mozgássérült festővel

► **Égig érő piramisok, balatoni nyári naplemente, színes virágcsendélet, szentestei angyaljárás – néhány festménytéma, amely Nagy Ildikó festő honlapján látható. A hangulatos, harmóniát és vidámságot árasztó képek a néző számára még megragadóbbak, ha tudja: szerzőjük szájjal festette őket.**

– *Bizonyára olvasóink közül is sokan megkapják a Szájjal és Lábbal Festő Művészek Egyesületének húsvéti vagy karácsonyi képeslap- és naptárcommagját. A borítékban gyakran megtaláljuk az Ön alkotásait is, illetve a csomaghoz küldött kísérlévlében a fényképe is látható. Töltsük meg élettel ezt a fotót!*

– Cegléden születtem, ott is laktam 1979-ig. Utána Gödre kerültem, egy gyermekotthonba. Budapestre 1992-ben költöztem, a Mozgássérült Emberek Rehabilitációs Központjába, a Marczibányi térre. Jelenleg párommal egy közel hétszáz lelkes, Zala megyei kis faluban élünk. Születésemkor olyan sérülést szenvedtem, amely a végtagok mozgatóidegeire hatott. Ennek következtében nem működnek tökéletesen a hajlítózaim – a kezeimet minimálisan tudom csak használni, illetve járni csupán rövid távon tudok.

– *Hogyan kezdett el festeni?*

– Kisgyermekkorom óta szerettem rajzolgatni. A környezetem szerint ügyesen csináltam, bár én azt gondoltam, a rajzaim csak egy átlagos kisgyerek képeihez voltak hasonlóak. Amikor a fővárosba kerültem, azzal a kérdéssel kerestem meg az egyesületet, hogy lenne-e kedvem festeni. Örömmel mondtam igent, és azóta rendszeresen születnek képeim. A megkeresésen túl az egyesület Budapesten nemcsak a technikai hátteret biztosította, de tanári segítséget is kaptam tőlük.

– *Ha valaki ellátogat az Ön honlapjára, a <http://nagyardiko.avw.hu> címre, láthatja, mennyire széles körből választja képeinek témáját. Van kedvenc témaköre?*

– Eleinte sokat festettem egyiptomi vonatkozású képeket. Manapság a virágcsendeletről a tájképekig több

minden megjelenik a vásznon – mikor mihez van kedvem. Most éppen jéghegyeket festek, mert az utóbbi időben sokat hallgattam *Vangelis Antarctica* című zenéjét. Ebben olyan szép képek vannak, hogy úgy éreztem, le kell őket festenem. Alapvetően azokat a témákat szeretem, amelyekből a szeretet és a megnyugvás sugárzik. Sokszor festek például karácsonyi témakörben is.

– *Karácsony pedig Jézus születésének az ünnepe. Mit jelent ez az Ön számára?*

– Nagyon sokat. Egyrészt a szeretet ünnepe, amit nagyon fontosnak tartok. Másrészt a Jézushoz való közeledés lehetősége, az imádság és a Biblia feltöltődést ad.

– *Annyit talán elárulhatunk az olvasóknak, hogy mi először a Keresztény Ifjúsági Egyesület, azaz a KIE egyik alkalmán találkoztunk sok évvel ezelőtt. A KIE-vel hogy került kapcsolatba?*

– Egy ismerősömön keresztül találkoztam *Palkó Magdival*, aki mesélt nekem a budapesti Pelikán csoport alkalmairól. Nagy kedvet éreztem, hogy én is csatlakozzam hozzájuk, így elkezdtem járni ezeket a bibliaórákat és az egyéb KIE-s programokra.

Eredetileg katolikusnak vagyok megkeresztelve, viszont ebben a pesti közösségben ébredtem rá, hogy hozzám jóval közelebb áll az evangélikus mentalitás. Így egy idő után a budavári gyülekezetben megkonfirmáltam. Sajnos keresztes székkel nem könnyű közlekedni a fővárosban sem, ezért nem tudtam túl sűrűn eljárni a gyülekezeti alkalmakra. Szomorúságomra a mostani lakóhelyünkön nincs olyan közösség, aho-va eljárhatnánk.

– *Az ősz folyamán Budapesten volt egy olyan felvonulás, amellyel a moz-*

gássérültek az akadálymentesítés fontosságára kívánták ráirányítani a figyelmet. Gondolja, hogy lesz ez irányban pozitív változás hazánkban?

– Nagyon remélem, igen. Lélekben én is ott voltam azon a demonstráción, mert vidéken még rosszabb a helyzet. Mozgássérültként tömegközlekedni szinte egyáltalán nem lehet, nagyon sok hely segítség nélkül pedig szinte megközelíthetetlen.

– *Térjünk vissza a festészet vidámabb témájához. Mi a kedvenc színvilága?*

– Nemrég váltottam a rózsaszín-ről és napsárgáról a nagyon finom pasztellzöldre.

– *Mennyi ideig készül egy-egy kép?*

– Az attól függ. Van, hogy néhány óra alatt elkészülök, de volt rá példa, hogy csak másfél hónap múlva tettem le az ecsetet. Egyféle méretben festek, harmincszor negyven centiméteres vásznakra, ugyanis ezt a távolságot érem el kényelmesen a számmal.

– *Gondolom, mindig jó érzés, ha elkészül az adott mű. Mi a képek sorsa?*

– Kiküldöm a Szájjal és Lábbal Festő Művészek Egyesületének liechtensteini központjába. Ez a nemzetközi egyesület egyébként hetvennyolc ország nyolcszázötvenöt művészt tömörít. A beküldött képeket itt megnézik és elbírálják. Ha tetszik nekik, akkor lefényképezik, és felveszik arra a listára, amelyet továbbküldenek a taggyűlésekre, például a budapesti kiadóra. Ott egy újabb vá-

Tavaszbredés

logatás után elkészítik a képeslapokat, az ajándékkísérőket és az idezetekkel, versszövegekkel ellátott naptárakat – ezeket lehet a postaládákban megtalálni húsvét és karácsony előtt.

Néhány képem kiállításra megy, de volt, hogy vásároltak is már tőlem. – *Aki Önt személyesen is ismeri, az egy kedves, mosolygós Nagy Ildikót ismerhet. Adottságainál fogva nyilván több olyan nehézséggel kell szembenéznie a mindennapokban, amely az ép végtagokkal rendelkező emberek számára fel sem merül problémaként. Épp ezért úgy érzem, szájjal festett képei igazi missziót töltenek be – azt üzenik: a lehetetlennek tűnő helyzetekben sem kell elkeseredni, hanem meg kell próbálni legyűrni az akadályokat. Különleges adomány ez az Úristentől.*

– Bevallom, én is sokszor elkeseredem, de hála Istennek, mindig fel tudok állni, és mindig jönnek olyan gondolataim, amelyek kizökkentenek a negatív hangulatból. Örülök, ha a képeimnek ilyen beszédes üzenetük is van. Hálás vagyok Istennek, ha úgy használja fel őket, hogy mások erőt és biztatást tudjanak belőlük meríteni.

■ BODA ZSUZSA

Hőember a domboldalon

ADVENT 3. VASÁRNAPJÁRA

A szolgálat lelkületével élni

„Szolgáljatok az Úrnak...”

(Zsolt 100,2)

Istenhez való viszonyunk hitünk egyik alapkérdése. Ezért érthető, hogy több eszköze is van a Bibliának ennek kifejezésére. Ezek közé tartozik az „úr-szolgá” képe is.

Isten szolgálata azzal kezdődik, hogy elismerjük az ő fennhatóságát. Isten az Úr, aki nem illetéktelenül avatkozik be életünkbe, hanem joggal parancsol, és neki feltétlen engedelmisséggel tartozunk.

Sajnos szálanalmasan kevés valósul meg ebből életünkben. A hatalmas Úristenből „Jóistenke” lett, akit akkor emlegetünk, ha éppen szükségünk van rá. Parancsoló hatalmát azonban nem ismerjük el, mert autonómiánkat mindennél többre tartjuk. Úgy rendezzük életünket, hogy abba még az Úristen se szóljon bele! Attól tartunk, hogy Isten szolgálata szolgálalkív tesz – pedig az nem nyomorít el, sőt éppen így juthatunk el az igazi emberségre.

Isten szolgálói sohasem voltak szolgálalkív. Emelt fővel tudtak élni és meghalni is.

Ez a szolgálat nem korlátozható életünk bizonyos időszakaira, hanem egész életünket meghatározza.

Nem is szakítja ketté életünket egy profán és egy szent szférára.

Jézustól azt tanultuk, hogy Isten szolgálata a másik ember szolgálatában valósul meg. A szolgálalkív helyett a szolgálat lelkületével éljünk! Ezzel a szolgáló mentalitással éljünk, követve Mesterünket!

■ MADOCSEI MIKLÓS

TÜRMEZEI ERZSÉBET

Elég!

(Részlet)

Szeretettel szolgálni,
ha nincs erő bennem,
segíts, Jézus, szent erőt
tőled vennem.
Szegény szívem hozzád emelem.
Elég néki egy csepp kegyelem.

Cirill örömhír és egyebek

A Magyar Bibliatársulat Alapítvány éves közgyűlése

► Ólmos esővel hirtelen beköszöntött téli napon, december 2-án tartotta éves közgyűlést a Magyar Bibliatársulat Alapítvány. Voltak, akik a közlekedési nehézségek miatt lemondták a részvételt – az ennek ellenére megtartott közgyűlés napirendjén több közérdeklődésre számot tartó téma szerepelt.

D. Szabik Imre alapítványi elnök méltatta azt a több éven keresztül folyó, 2014-ben befejezett munkát, melynek eredményeként kiadták a revideált új fordítású Bibliát (RÚF). A kötetet a tavaszi könyvfesztiválon mutatták be, és megjelenése alkalmából a Bécsi kapu téri evangélikus templomban tartottak hálaadó istentiszteletet, így mind a világi, mind az egyházi közvélemény előtt méltó fogadtatásban részesült.

Dr. Pecsek Ottó főtájtár beszámolójában szólt a Nemzetközi Bibliatársulat (UBS) átalakulásáról; ennek tagszervezeteként működik a Magyar Bibliatársulat is. A közelmúltban megvalósult átalakulás keretében a világszervezet küldetésére, jövőképeire és értékeire vonatkozó dokumentumot állítottak össze, melynek egyik alapvető üzenete a Biblia „megfizethetősége” minden érdeklődő számára. A szervezeti megújulás jegyében költségtakaró szervezeti megoldásokat hoztak létre.

Bár a Magyar Bibliatársulat továbbra is számíthat az UBS támogatására, ez a jövőben nem a folyamatos működéshez nyújtott hozzájárulást jelenti, hanem kiemelt projektekhez adott kiegészítő forrásokat, valamint az új bibliaterjesztési formákhoz szükséges szakértelem átadását. A bibliaterjesztés digitális csatornáinak működtetéséhez szükséges ismeretek megszerzése érdekében már ez évben is lehetőséget kapott a bibliatársulat egy-egy munkatársa, hogy elsajátítsa az előkészületben levő Digitális Bibliakönyvtár (DBL), a Globális Bibliakatalógus (GBC), valamint a bibliakiadványok szerkesztői munkáit segítő Publishing Assistant program használatát.

Galsi Árpád, a Kálvin Kiadó igazgatója örömmel számolt be a közgyűlésnek az értékesítés adatairól: november végéig több mint 16 ezer példány fogyott a RÚF különböző

változatokban kiadott köteteiből. Ez meghaladja a régebben megjelent bibliakiadványok, köztük az egyébként máig népszerű Károli-Biblia 11 ezer példányos eladási adatát.

A 2014-ben eladott Bibliák száma már november végén mintegy 10 ezer példánnyal túllépte a 2013. évi 26 ezret.

Pap János, a Magyarországi Baptista Egyház elnöke tájékoztatta a közgyűlést az alapítványi siketek között végzett bibliamissziós projekteiről – ennek keretében elkészült Márk evangéliumának jelnyelvi próbafordítása. A siket közösségekben folyó tesztelés eredményének ismeretében a DVD-kiadvány várhatólag 2015 végére készül majd el.

A Magyar Bibliatársulat 2013. évi pénzügyi beszámolóját és 2015.

évi költségvetését a számvizsgáló bizottság képviselőjében e sorok írója ismertette. Az alapítvány évek óta pozitív gazdálkodási eredményeket mutat fel, s ez a tendencia a 2015. évre benyújtott kiegyensúlyozott költségvetésben is megmutatkozik.

A RÚF elkészültével felszabaduló anyagi és szellemi erőforrások lehetővé teszik, hogy a korábbi években megszokott bibliaterjesztési feladatok folytatása mellett új projektek is indulhassanak, s ezek megvalósítása során erőteljesebben támaszkodjon az alapítvány a taggyházak sokszínű tapasztalataira, közvetlenül támogassa a taggyházi bibliamisszió változatos formáit.

A beszámolóban szó esett az egyszázalékos személyijövedelemadó-felajánlásokról is. A 2013-ban felajánlott 136 ezer forint 2014-ben – az erdélyi reformátusokkal közös projektként – egy kórházmissziós imakönyv megjelentetését szolgálja. Egy korábbi döntés alapján 2013-ban a társulat a személyijövedelemadó-felajánlások terhére 132 ezer forinttal – összességében ötezer euróval – támogatta a finn evangélikusok által kiadott mari (cseremis) nyelvű Újszövetség megjelentetését.

Több mint négy évtizeddel ezelőtt, amikor megkönnyebbüléssel zártam le az iskolai orosznyelv-tanulást, nem gondolhattam arra az érzésre, amellyel ezt a napokban a nyomdából kikerült, cirill betűs kiadványt kézbe vehettem... Hiszen a Volga mentén élő finnugor nyelvrokaink nemzeti identitásának megőrzéséhez reménység szerint nélkülözhetetlen segítséget nyújt ez az evangélium. A mari népviseletbe öltözött, kezében ezt a kiadványt tartó leány arcán felcsillanó örömet a közgyűlés valamennyi résztvevője átérzhette a kiadvány lapjainak forgatása közben.

A közgyűlés egyhangúlag elfogadta az elnöki és főtájtári beszámolót, valamint a 2013. évi pénzügyi beszámolót, a 2015. évi költségvetést, illetve az újjászervezett Nemzetközi Bibliatársulat alapszabályát és küldetésnyilatkozatát.

■ DR. ZSUGYEL JÁNOS,
az MBTA pénzügyi felügyelője

HETI ÚTRAVALÓ

„Építetek utat a pusztában az Úrnak!
Az Úr jön hatalommal!” (Ézs 40,3.10)

Advent 3. hetében az Útmutató reggeli s heti igéi az Úr Jézus útkészítője, előfutára és az Isten Báránya

szolgálataira irányítják az Úr érkezését váró gyülekezet figyelmét. Keresztelő János Krisztus hírnöke, s kiáltó hangja zeng a pusztában: „Íme, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűnét!” (Jn 1,29) „Íme, a mi Urunk, akit mindannyian várunk, ő megszabadít minket, alleluja.” (GyLK 727) „Isten valamennyi ígérete Jézus Krisztusban lett igenné, s általa lett ámenné Isten dicsőségére.” (2Kor 1,20; LK) Ő beteljesítve a próféták jövendölését, üdvözítőül jött a világba, s ma is jön hozzánk evangéliumában. Az ítélőbíró váró János nem ismerhette Jakab tanítását (lásd Jak 2,13), és ezt kérdezte a börtönből: „Te vagy-e az Eljövendő, vagy mást várjunk?” Jézus nem ítélte el, de saját tettei következményeire utalva minket is figyelmeztet: „...boldog, aki nem botránkozik meg énbennem.” (Mt 11,3.6; lásd 24,4) Isten titkainak hű sáfára, Krisztus szolgálója így figyelmeztet: „Egyáltalán ne ítéljétek azért addig, míg el nem jön az Úr...és akkor mindenki Istentől kapja meg a dicséretet.” (1Kor 4,5) Az adventi hírnök ugyanazt prédikálta, amit majd Jézus (lásd Mt 4,17): „Térjétek meg, mert elközelített a mennyek országa!” (Mt 3,2) Ezt az igét Luther így hirdeti: „Az én Uram, kiről biznyságot teszek, lám, most kegyelemmel jön hozzátok, hogy megigazítson és üdvözítsen. Boldogok vagytok, ha befogadjátok!” János így tekintett szolgálataira: „Én vízzel kereszteltek titeket, hogy megtérjétek, de aki utánam jön... majd Szentlélekkel és tűzzel keresztel titeket.” (Mt 3,11) December 17-én minden esztendőben felhangzik Gábrriel angyali üdvözlése s jó híre: „Üdvöz légy, kegyelembe fogadott, az Úr veled van! (...) Ne félj, Mária, mert kegyelmet találtál Istennél! Íme, fogansz méhedben, és fiút szülsz, akit nevez Jézusnak. Nagy lesz ő, és a Magasságos Fiának nevezik majd...” (Lk 1,28.30–32) Ezek Pál adventi tanácsai, áldása: „Mindenkör örüljétek, szüntelenül imádkozzatok, mindenért háladt adjatok, mert ez Isten akarata Jézus Krisztus által a ti javatokra. (...) A békeség Istene... őrizze meg a ti lelketeket, elméteket és testeteket teljes épségben, feddhetetlenül a mi Urunk Jézus Krisztus eljövételére.” (1Thessz 5,16–18.23) Az Örökkévaló ígéretei benne teljesültek: ő „Krisztusban megerősít és felken, pecsétjével el is jegyzett minket, és a Lélek zálogát adta szívünkbe” (2Kor 1,21–22), aki ezt kiáltja: „Abbá, Atyám!” (Gal 4,6) János apostol a mennyben látott „a trónon ülő jobb kezében egy könyvet, belül és kívül te-leírva, hét pecséttel lepecsételve”; s nagyon sírt, „mert senki sem bizonyult méltónak arra, hogy felnyissa a könyvet, és hogy beletekintsen.” És ekkor az egyik vén így szólt hozzá: „Ne sírj! Íme, győzött az oroszán Júda törzsből, Dávid utóda, és felnyitja a könyvet és hét pecsétjét.” (Jel 5,1.4.5) És mi is zenghetjük: „Ó, jöjj, Kulcs Dávid törzsből, / A mennynek kapuját nyisd föl! / Az üdvösségre tárj utat...” (EÉ 133,4) Nemcsak János, de mi is lehetünk láthatóan és hallhatóan Krisztus mai hírnökei.

■ GARAI ANDRÁS

Magyarázatos Biblia jelent meg

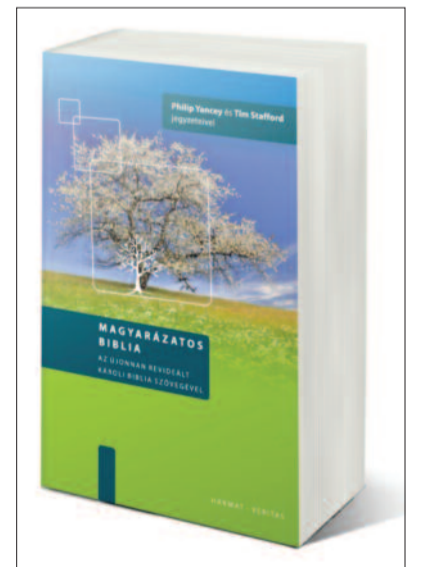
► A Harmat Kiadó és a Veritas Kiadó együttműködésében jelent meg a napokban a Magyarázatos Biblia címet viselő kötet. Bemutatója december 2-án volt a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karán. A meghívott vendégeket Jakus Ágnes újságíró kerekasztal-beszélgetésen kérdezte a kiadványról.

A Harmat Kiadó igazgatója, dr. Herjeczki Kornél köszöntötte a résztvevőket, majd a Veritas Kiadó nevében Győri Tamás József evangélikus lelkész beszélt a Biblia aktualitásáról és jelentőségéről. A bemutató további vendégei – Cseri Kálmán református lelkész, Szeverényi János, egyházunk országos missziói lelkésze, illetve Szenczy Sándor, a Baptista Szeretetszolgálat vezetője – egyetértettek abban, hogy korunkban az emberek „éheznek” Isten igéjére, ebben a szolgálatban pedig a Magyarázatos Biblia mérföldkövet jelenthet.

Jakus Ágnes vitaindító kérdésére – megbirkózhatsz-e egy ilyen hatalmas feladattal két teológiai végzettséggel is rendelkező újságíró – egyértelmű válasz érkezett: Philip Yancey és Tim Stafford szakértelme tagadhatatlan, nemcsak ismerik, hanem értik is a Biblia üzenetét.

A már kapható Magyarázatos Biblia célja, hogy kedvet csináljon a Biblia rendszeres olvasásához, és átadja a kulturális szakadékot a mai olvasók és a Szentírás évezredekkel ezelőtt íródott könyvei között. A magyar olvasók körében is népszerű Philip Yancey és szerzőtársa, Tim Stafford olyan többlépcsős (kéthetes, fél éves, három éves) bibliaolvasó

programot állított össze, melynek révén a kiválasztott vezérfonalat követve napi egy fejezet elolvasásával átfogó képet kaphatunk a Biblia cselekményfolyamáról, belső összefüggéséről, főbb témáiról.

A kötetben közérthető és informatív magyarító jegyzetek segítenek azoknak az akadályoknak a leküzdésében („Elmegy a kedvem”, „Nem értem”, „Nem találok”), amelyek sokak számára megnehezítik a Biblia olvasását és megértését.

■ Gy. T.

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Muflon

Ha a középhegységeken kirándulok, a Pilis, a Börzsöny vagy éppen a Mátra gyönyörű, öreg állományú bükk- és tölgyerdeiben, néha a birkák bégetéséhez hasonló hangot hallhatok. A hang valóban hasonló, de nem birkanyáj vonul az erdőben, hanem a muflonokat halljátok.

Ezek a csigának nevezett szarvukról könnyen felismerhető állatok nem őshonosak Magyarországon. Vadászati céllal telepítették be őket.

Általában nem nagyon félnének, néha viszonylag közelről lehet figyelni őket. Szeretik a déli kitétséget, sziklával is tarkított, meleg, nap-sütötte lejtőket, de éveken ezelőtt

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

például egy felhagyott dunabogdányi kőfejtőben láttam muflonokat.

Növényevők, fás szárú és lágy szárú növényeket egyaránt fogyasztanak. Megfigyelések szerint a nappali órák legnagyobb részét táplálkozással töltik. Többnyire ragaszkodnak megszokott helyeikhez, kis csoportokban mozognak, de néha nagyobb számban is összeverődhetnek. A csoportokat egy idősebb anyajuh vezeti. Ha valamitől megijednek, mindnyájan őt követik.

A párosodási időszak októberben kezdődik, és egészen januárig tart. A kosok ilyenkor néha kemény harcokat vívnak. Leszegett fejjel rohannak egymásnak, az ütközések csattanásait távolabbról is hallani. A párosodási időn túl az öreg kosok többnyire magányosak, legfeljebb ketten-hárman járnak együtt.

A kisbárányok rendszerint áprilisban születnek, nagyon életrevalók, néhány óra múlva már anyjukat követik. Gyorsan fejlődnek, másfél évesen már ivarérettek.

A muflon erdészetileg meglehetősen káros állat, ugyanis a csapatok mindent lelegelnek a mészkösziklagyepen. Ráadásul majdnem mindig ugyanazt a területet látogatják, így taposással is károsítanak.

Természetes ellenségük a farkas, de az csak az északkeleti országrészben él kis számban. Néha viszont a faluból elkóborolt kutyák is lerántanak muflonokat az erdőben.

Nem védett. Vadászati idenye szeptember 1-je és február 28-a közé esik.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Mit gondolsz, hány muflon él hazánkban?
2. Hány bárány születik egyszerre?
3. Mennyi a vemhességi idő?

Válaszok
1. Körülbelül kilenczezer.
2. Egy vagy kettő.
3. 21-22 nap.

Túrmezei Erzsébet: Karácsonyi rímek (Részlet)

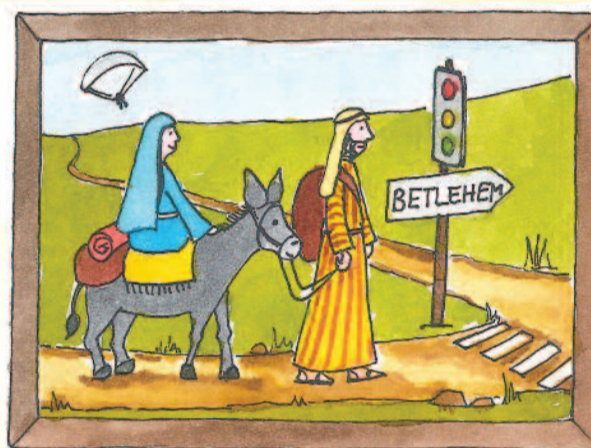
Ezüstöt ölt
a téli föld.
Havas kis út
a hegyre fut.
Karácsony int
felénk megint.
Keresi árva, elhagyott
a csillagot,
a csillagot.

Köd hamva hull,
és rajta túl,
mint zúzmarás,
fehér varázs,
erdők, mezők
az Érkezőt
jelentgetik ma ékesen:
Őt keresem.
Őt keresem.

Reményed Ő!
Már megjelent!
– zenél a csend,
– zúg a fenyő.
Ilyen fehér!
– dalol a dér.
És szólt az út, mit láb tapos:
Alázatos!
Alázatos!

Képgalériában

Peti és Gréti különleges kiállításra látogatott. Karácsony közeledtével a képek Jézus születésének történetét jelenítették meg. A gyerekek azonban ámulva vették észre, a festő mennyi hibát ejtett: számtalan oda nem illő dolog került a vásznakra. Ti megtaláljátok őket?

Bárány, rostok és új templompadok

► **Evangélikus jótékonyági bált rendeztek Kölcse november közepén. A bál bevételével a templom padfűtésének korszerűsítését támogatták. Egy kis gyülekezet nagy összefogása szép ünnepnek lehetnek tanúi a bálózók.**

■ TÓTH ATTILA

A kölcsei evangélikus bál a harmadik egyházi multság volt ebben az évben ezen a kis településen – az elsőt a görögkatolikusok rendezték, a másodikat a reformátusok, a harmadikat a tótok (evangélikusok). A bál bevételével a korszerű fűtési rendszer kiépítését segítette. Így a templom örök élet vasárnapjára új padokat és fűtési rendszert kapott a gyülekezet nagy öröme.

Talán meglepő, de a bál az egyik legrégebb gyülekezetépítő lehetőség. „Első bálozóként” kerültem bele egy olyan jól összefogott, lelkes kis csapatba, amely évek óta szervezi az evangélikus bálakat. Jó volt átélnem a presbiterek és gyülekezeti tagok összefogását, az együtt tervezést, a bál előkészületi munkáit. A bál mintegy „csapatépítő tréningként” szolgált az evangélikusok számára. Együtt dolgoztak, egy cél érdekében, jó kedvvel, izgalommal.

Közel száz kölcsei – fiatal és idős – együtt várta a megnyitót.

Hagyományteremtő módon a bál az evangélikusok himnuszának éneklésével indult, melyet a gyülekezet lelkésze szaxofonon kísért. A megnyitó programjai között szerepelt a gyermekek éneklése, illetve vetített képes bemutató a gyülekezet életéről.

A közös étkezés, a fehér asztal melletti beszélgetés szintén fontos eleme a közösségépí-

tésnek. Ennél már csak egy dolog fontosabb a bálon: a közös tánc. Meglepetésemre az egyik presbiter odasúgta a fülembe: „Tiszteendő úr! Magának és a felségének kell megnyitnia táncot a bált.” Nem esett nehezemre ez a feladat, bár erre gyakorlati képzést nem kaptam a teológián...

Egyedül táncoltunk a felségemmel, s vártuk, hogy mi fog történni. Néhány ütem után egyszer csak felálltak az evangélikus párok, családok, és már ropták is a táncot papjuk mellett. Mindenki táncolt, örült és vigadt. Nagy élmény volt ilyen közösségben együtt látni a gyülekezetet.

A bára jótékonyági felajánlások érkeztek, melyek tombolán találtak gazdára. Az első díj egy szép bárány volt, piros szalaggal a nyakában. Benn állt a bál, kinn pedig az ártatlan bárány bégetett, várva a megértő, gondos gazdára, de nem tudta hangjával túlszárnyalni a mulatós zene és hegedűs messzire hangzó muzsikáját.

Az éjféle étkezést követően – melyet itt, Szatmárban *rostoknak* neveznek – a tiszakörödi cigányprímás húzta a hallgatókat egymás után. Régi, elfeledett magyar nótákat, szerelmes dalokat énekeltek szívből Luther követői és családtagjaik. Az éneklésbe bizonyára a reformátorok is szívesen bekapcsolódtak volna, ha ma is élnének...

„Mindennek megszabott ideje van, megvan az ideje minden dolognak..., megvan az ideje a táncnak.” (Préd 3,1.4) A *Prédikátor* könyvéből vett idézet volt a mottója a kölcsei evangélikus bálnak. Eltelt az idő, a cigányprímás a vonóját leengedte, a zenészek hazamentek, a kultúrház elcsendesült. A falusi szívek azonban tovább énekeltek, vitték a jó hírt az összefogásról, az együttlét boldogságáról, örömről.

A szerző a Kölcsei Evangélikus Egyházközség lelkésze

Presbitertalálkozó Bakonyszentlászlón

► **A Bakonytamási, a Bakonyszentlászlói és a Sikátori Evangélikus Egyházközség presbitereinek hagyományos találkozója idén november 29-én került sor a bakonyszentlászlói általános iskolában. Az együtt töltött délután során előadást hallgattak, együtt étkeztek, és közös játékokra is volt lehetőség.**

Az alkalmon elsőként *Szagos Csaba*, a gyülekezetek gondozását ellátó lelkész köszöntötte az egybegyűlteket. Ezután *Szemerei János*, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke mondta el gondolatait az örökkévaló Istennek a történelemben végzett munkájáról. „Isten nem a tökéletes emberekkel dolgozik. A Bibliában hétköznapi emberek vannak, akiket Is-

ten megszólít és fölhasznál” – fogalmazott a püspök, az erőforrások megkeresésére és áldozatvállalásra biztatva a jelenlévőket.

Az előadást játék követte: a vállalkozó kedvű férfiak a pétanque nevű dobójátékban próbálhatták ki magukat, a többiek pedig totó keretében mérhették fel tudásukat bibliai és életviteli témákban.

A közös vacsora után Szemerei János a gyülekezeti rajzpályázatra érkezett műveket értékelte. A „Templomunk” témában készült alkotások közül az óvodás, az alsó tagozatos és a felsős korosztályban is kiemelte a legjobbakat, akik értékes ajándékban részesülnek majd.

A jó hangulatú délutánt esti áhítat zárta, amelyen az egyházkerület lelkészi vezetője 1Móz 28,10–22 alapján hirdette Isten ígését.

■ AM

FOTO: ADÁMI MÁRIA

Több munkatársra van szükség

Gyülekezetimunkatárs-képzés Erdélyben

► **Hét éve kezdődött el egyházunkban a gyülekezetimunkatárs-képzés Piliscsabán, majd évről évre egyre több helyszínen kaphattak az érdeklődők – hasonló tematikával – teológiai megalapozást: Biblia-ismeret, egyháztörténet, egyházunk tanításának felvázolása éppúgy része a képzésnek, mint gyakorlati kérdések megtárgyalása. A program elindítója és gazdája kezdetektől fogva D. Szabik Imre nyugalmazott püspök, aki meggyőződéssel vallja, hogy egyházunk paradigmaváltás előtt áll.**

A SZERZŐ FELVÉTELE

Ma már nem tartható az egyszemélyes gyülekezeti szolgálat gyakorlata. A lelkész feladatai oly mértékben sokasodtak, hogy azokat egymaga nem képes maradéktalanul ellátni. A gyülekezeti munkatárs lehet az a személy, aki azokat a kötelezettségeket vállalja magára, amelyeket nem feltétlenül kell a lelkésznek elvégeznie. Ilyen lehet a hivatali adminisztráció, könyvelés, ingatlanok karbantartása, közösségi alkalmak szervezése, kapcsolattartás a gyülekezet periferiáján élőkkel, valamint azok feltérképezése, akik a lelkész látogatását várják.

A képzés egyik kiemelt célja, hogy felkeltse a felelősségtudatot a résztvevőkben. Sokan tértek haza az átélt tapasztalatok után azzal a lelkesedéssel, hogy ezután tudatosan tenni akarnak valamit a gyülekezeti élet tartalmasabbá tételéért, a hívek közötti kapcsolatok építéséért. Ha a helyi lelkész ezt a készséget felismeri és igénybe veszi, annak áldása kétségtelenül láthatóvá válik.

A tanfolyamok Békéscsabától Győr, Pakstól Miskolcig, Súról Nyíregyházaig a legkülönbözőbb egyházi, vallási, kegyességi közegekből érkezőket szólították meg. Az előadások megtartását egy-egy terület szakértő kutatói, tudósai vállalták önkéntes alapon. Megszólalásaikban arra töreksznek, hogy a résztvevők eddigi ismereteit kiegészítsék, rendszerezék, összegezzék. Olyan érdekességekre is felhívják a figyelmet, amelyek szomszédos területek felvetett kérdéseket alaposabb tanulmányozására, az összefüggések felfedezésére.

Egy-egy tanfolyam három-négy alkalma természetesen nem adhat teljes képet egyházunk tanításáról, de már elegendő ahhoz, hogy segítségüket

felajánló testvéreink – a lelkész vezetése mellett – önálló munkát végezzenek a gyülekezetekben. Nagy szükség van arra, hogy felkészültségüket megbecsüljük, és egyházunk mindennapi életébe beépítsük!

Azok közül, akik már részt vettek a képzésben, és a gyakorlatban is alkalmazták tudásukat, többen jelezték, hogy újabb kérdésekre keresik a választ, szívesen folytatnák tanulmányaikat. Ezért szerveződött meg több ízben is a továbbképzés, amely már konkrét problémákat vetett föl, valamint a megszerzett ismereteket mélyítette el.

Dr. Reuss András, az Evangélikus Hit-tudományi Egyetem professor emeritusa a rendszeres teológia témakörében tartott előadásokat. Elsősorban az egyház tanításának alapvető tételeivel foglalkozott, de több alkalommal az etika területét is érintette. A visszajelzések során sokan tették fel neki azt a kérdést, hogy miként adhatják át hitük átélte igazságait a keresőknek, illetve a felnövekvő nemzedéknek. Megtapasztalta, hogy a gyülekezetimunkatárs-képzés nyitottabbá teszi a résztvevőket helyi gyülekezetük ügyei iránt, könnyebben megtalálják azokat a munkaterületeket, amelyeken a közösség életét gazdagíthatják, és bátrabban vállalnak feladatot, ha megszólítják őket. A gyülekezeti munkatárs-képzés nagy lehetősége, hogy egyháztagjainkat tudatosabb keresztyén elkötelezettségre segítse.

***

Idén valósult meg először a szervezők nagy álma, hogy a program átlépje országunk határait. Az eredetileg Tatrangra tervezett tanfolyam helyszíné a lelkész váratlan halála miatt áthelyeződött Apácára. A gyülekezet lelkészei (Simon László és felesége, Ilona) tanultak a budapesti teológián, és szoros kapcsolatot ápolnak az anyaország evangélikusságával. Az erdélyi Apáca lutheránus közössége a Deák téri egyházközség testvérgyülekezete.

A november közepén tartott képzésre a Brassói Egyházmegye valamennyi gyülekezetéből érkeztek érdeklődő hívek, presbiterek, gyülekezeti tisztségviselők. Esperesük, Zelenák József betegsége miatt a távolból üdvözölte a konferenciát, Fülöp Károly egyházmegyei felügyelő pedig személyesen köszöntötte a résztvevőket.

A nap D. Szabik Imre püspök áhítatával kezdődött, majd a Cinkotai Evangélikus Egyházközség életén keresztül mutatta be a lelkész, e sorok írója a gyülekezeti munkatársak lehetséges szolgálati területeit. A tanfolyam vezetője a személyiségtípusokról beszélt, hogy ezáltal a hallgatóság ön- és emberismeretét segítse. A bibliai megalapozást szintén e sorok írója kezdte meg az *Öszövétség* üzenetének összefoglalásával, majd Reuss András emelte ki az *Újszövétség* néhány érdekességét. Ezt követően csoportokban dolgoztak a résztvevők, a hallottak alapján keresték azokat a területeket, amelyeken a gyülekezeti munkatársak szolgálata igénybe vehető.

Abban mindnyájan egyetértettek, hogy másként jelentkeznek a problémák Erdélyben, mint az anyaországban. A megszokott rendet nehéz megváltoztatni. A lelkészek, felügyelők, gondnokok természetesnek veszik a rájuk háruló felelősséget, és sokszor nem is gondolnak arra, hogy vannak, akik bizonyos feladatok elvégzésével jelentősen könnyíthetnék terheiken. Ezért nagyon hasznosnak ítélték a résztvevők az Apácán megtartott tanfolyamot, és lelkesítették a szervezőket a folytatásra.

Másnap, a vasárnapi istentiszteleten a képzés résztvevői együtt ünnepeltek a helyi gyülekezettel. Végezetül hálával kell megemlíteni a helyi lelkészeknek, a gyülekezet szorgos tagjainak vendégszeretetét, amely még emlékezetesebbé tette az együttlétet.

■ VETŐ ISTVÁN
► Evangélikus.hu

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A DUNA TELEVÍZIÓBAN

Bemutatkozik az arnóti evangélikus gyülekezet

Arnót község egy kicsiny borsodi gyülekezet otthona. A gyökerek a messze régmúltba nyúlnak vissza. A legendák szerint 1554 óta éltek lutheránusok a községben, akik aztán a török uralma alatt elhagyták a falut.

A gyülekezet újraalapítása a helybeli földesúr, *Szirmai Tamás* nevéhez fűződik, aki Sáros megyei tótokat hívott földjeire. Az 1700-as évek elején már iskolát építettek maguknak gyermekeik taníttatása érdekében, a kora középkori templom romjaira fa-templomot, aztán 1779-ben – két évvel a türelmi rendelet előtt – kőtemplomot *báró Radványi Ferenc* vezetésével, a környékbeli nemesség bőséges adományaiból. Ekkoriban ide járt az egész megye sátoros ünnepeken az Istent tisztelni. Arnótról szakadt le Miskolc – aztán belőlük Diósgyőr – és Sajókaza is.

Az 1860-as években a templom leégett. Belső újjáépítések eltűnt az addig körbefutó karzat, és az oltár is a mai helyére került, szemben a később épült torony alatti főbejárattal. Százötven évre befalazták az oldalajtókat, utolsó nyomát a protestánsok hitharcának. (Ezeket a 2012-es nagy renováláskor találtuk meg újra.) Ekkoriban elkészült *Túróczy Pál*, így történt, hogy a század végén – százhuszonegy éve – az arnóti paplakban született meg *Túróczy Zoltán* prédikátor és püspök, aki a későbbi nehéz évtizedek alatt is Istent embe-re sokak életében.

A gyülekezet története Istent és emberek hűségéről tanít. Lelkészek, tanítók, kántorok, gondnokok, harangozók. *Abaffy Gyula*, *Berényi*

Sándor, *Imolai Zoltán*, *Pártay Tivadar*. Akik amíg tehették, kitartóan végezték feladatukat. Akiknek hatása a gyülekezet tagjainak életén a jelenben is látszik. A jelenben, amikor folyamatosan keressük a válaszokat a borsodi és a vidéki életforma sajátosságaira. Hogy miként legyünk hitelesek és vonzóak. Hiszen ez a gyülekezet fennmaradásának kérdése.

A fenntartható életformák keresése nem csupán szolidaritásunkon alapszik, hanem valódi létkérdés. Hálát adunk a Fenntartónak, hogy lehetőségekkel látogatott meg, így templomunkat és a lelkeszlakást termálvízzel tehetjük (be)lakhatóvá, és a napenergia is hasznosul, talán egyszer még szolgálati kilométerekben is.

Isten szeretetét egy nyitott közösségben keressük, ahol az örökölt értékek megosztásának keresünk új utakat. Kérdéseink közösek, a válasz hűsz évszázada megszületett, feladatunk a találkozások „csatornázása”.

Evangelikus istentisztelet a Duna Televízióban

December 14-én, advent 3. vasárnapján 11 órától evangélikus istentiszteletet közvetít a Duna Televízió az arnóti evangélikus templomból. Igét hirdet *Buday Barnabás* esperes.

Istentiszteleti rend • 2014. december 14.

Advent 3. vasárnapja. Liturgikus szín: lila. Lekció: 1Kor 4,1–5; Ézs 40,1–8(9–11). Textus: Mt 11,2–10. Énekek: 140., 136.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10.; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; du. fél 6. (karácsonyi szeretetvendégség); **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. dr. Béres Tamás; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. dr. László Virgil; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. (asztali beszélgetések) dr. Bácskai Károly; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol, úrv.) dr. Bácskai Károly; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, kétnyelvű családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Gombkötő Beáta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv., zenés istentisztelet) Ittész János, liturgus: dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) Rezessy Miklós; **XI., Németszőlgyi út 138.** de. 10. (templomszentelési ünnep) dr. Fabiny Tamás, liturgus: Gáncs Tamás; **XI., Egyetemi és főiskolai gyülekezet, Magyar tudósok krt. 3.** du. 6. (Tamás-mise); **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zuglói, XIV., Lócsei út 32.** de. fél 11. (gyermekkarácsony) Tóth Orsolya hatodéves teológus; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. 9. Tóth Orsolya hatodéves teológus; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicás Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Kertész Géza; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Vető István; du. 5. (adventi est) Kulcsár Márton János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Darvas Anikó; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Darvas Anikó; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Deák László; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Deák László; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Máttyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; du. 5. (gyermek-istentisztelet) Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő u. 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (családi) dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (ref. templom)** du. 2.

Összeállította: BALLA MÁRIA

Pusztinába szeretettel

„A jótékonyaságról és az adakozásról pedig el ne feledkeztek, mert ilyen áldozatokban gyönyörködik az Isten.”

(Zsid 13,16)

A miskolci Kossuth Lajos Evangélikus Általános Iskola diákjai – a szerencsi *Vitelki László* felhívására – igaz szívvel és nagy örömmel fogtak össze, és játékokat, írószereket, könyveket gyűjtöttek karácsonyi adományként. Az intézmény százhetvenkilenc „cipősdoboznyi szeretetet” készített. Az ajándékok csángó gyerekekhez, a moldvai Pusztinába kerülnek, elosztásukat a településen élő *dr. Nyisztor Tinka* etnográfus és közösségsszervező koordinálja.

■ NIKHÁZY BEA felvétele

Miklós püspök tradíciója

Püspöki ornátusban és krampuszok kíséretében látogatott el idén is a Mikulás december 5-én a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumba. A Traditio Christiana nevű társaság azt tűzte zászlajára, hogy a magyar Mikulás-járás formai és tartalmi hagyományát felelevenítve a 3–4. században élt *Szent Miklós* püspök példájának követésére, a körülöttük élő rászorulókat megsegítésére buzdítsa a gyerekeket és a felnőtteket. A diákok adventi énekekkel fogadták a látogatót, illetve felidéztek legismertebb legendáját, amely szerint a myrai püspök egy-egy zacskó arannyal segítette egy szegény ember három lányának kihazasítását, így védte meg őket attól, hogy az utcalányok sorsára jussanak. A szervezők célja az, hogy a magyar és közép-európai hagyománytól idegen, amerikai és észak-európai mintájú Téli-pó-kultusz ellensúlyozzák, és a hazai hagyományokat népszerűsítsék.

■ KALOCSAI RICHÁRD felvétele

HIRDETÉSEK

Advent Erdőkertesen

December 14-én 14 órakor karácsonyi jótékonyasági vásár nyílik Erdőkertesen, a Szent István parkban. A megnyitón *Török Anett* evangélikus lelkész beszél az adventi ünnepkörrel a betlehemi játszónál.

Újra rendelhető az Ízlelő

Újra rendelhető, december 17-től pedig a Luther Kiadó könyvesboltjában megvásárolható az *Ízlelő – (egy)háztáji ízeink – Rendhagyó szakácskönyv nem csak evangélikusoknak* című kötet. Szerkesztette *Buday-Malik Adrienn*, 148 oldal, keménytáblás. December 23-ig 3990 Ft helyett 3591 Ft-ért kapható.

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhon vagyok, velem vannak a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

On-line játék és lelki egészség

E rovat hasábjain többször is szerepelt már a TED betűszó, így sokaknak ismerősen csenghet. A *technology* (technológia), *entertainment* (szórakozás) és *design* (ipari formatervezés) szavak nemcsak a nevét adják a legismertebb információtechnológiai konferenciasorozatnak, de a tematikájába is bepillantást engednek. Mivel a TED egyik célja az élet különböző területein megtalálni a megfelelő inspirációforrásokat, nem csoda, hogy az előadók számos ország jó néhány szakmáját képviselik.

Év vége felé mindenki elkészítheti a saját számvetését arról, hogy mennyire volt sikeres a különböző szerepeiben, hogyan állta meg a helyét ebben az évben szülőként, házastársként, munkatársként vagy gyülekezeti tagként. Vagy éppen megvizsgálhatjuk, hogy melyek a legfontosabb, a leginkább személyiségformáló hatások, amelyek az idén érték minket. Ha ki kellene emelni egyet a fentiek közül, akkor e sorok írója éppen egy TED-es előadást választana, mégpedig *Jane McGonigal* eszmefuttatását arról, hogy van egy olyan internetes játék, amely meghosszabbíthatja – akár tíz évvel – az emberek életét (<http://goo.gl/LCizMA>).

Azoknak, akik szerint kellőképpen szenzációhajhászra sikerült az előző mondat: kutatások igazolták, hogy a hívő emberek várható életkora magasabb, mint azoké, akik tagadják a spirituális világ létezését, ezért egy „eszköz” már biztosan a rendelkezésünkre áll a hosszabb élet eléréséhez.

A Jane McGonigal által létrehozott *Superbetter* projekt szerveztünk

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

négyfajta ellenálló képességének – a fizikainak, a mentálisnak, az érzelmi- nek és a közösséginek – a fejlesztéséhez ad nagyon egyszerű és mókás feladatokat, amelyek hosszú távon hozzájárulnak testi és lelki egészségünk karbantartásához. Például az olyan egyszerű feladat, mint hogy legalább óránként egyszer felállunk a számítógép elől, és teszünk három lépést, jótékony hatással van a fizikai ellenálló képességünkre.

Jane McGonigal tervei persze ennél jóval grandiózusabbak. Célja, hogy a rengeteg on-line játékosnak a játékok közben szerzett képességei valamilyen módon a világ jobbá tételére legyenek fordíthatók. Első lépésként azt javasolja, hogy tekintsünk más szemmel a játékra. A játékot gyakran a munka elmentékeként emlegetik. Főleg pályakezdő munkanélküliekkel kapcsolatban hallani ilyesmit: „Egész nap csak otthon ül, és játszik, ahelyett hogy dolgozna” – noha egyre inkább úgy tűnik, hogy a játék valódi ellentéte a depresszió, éppen ezért egyáltalán nem elpocsékoló idő az, amelyet a játékokra szánunk.

Haldoklók ellátásával foglalkozók végzetek kutatást arról, hogy az emberek a halálos ágyukon mit bánnak meg leginkább, minek az elmulasztását fájla-

ják legjobban. A következők hangzottak el a távozás előtt állóktól: 1. „Bár csak ne dolgoztam volna olyan keményen!” 2. „Bár csak tartottam volna a kapcsolatot a barátaimmal!” 3. „Bár csak engedtem volna magamnak, hogy boldogabb legyek!” 4. „Bár csak lett volna bátorságom kifejezni a valódi énemmet!” 5. „Bár csak hű maradtam volna az álmaimhoz, ahelyett hogy azt csináltam, amit mások elvártak tőlem!”

McGonigal szerint a játékok segítenek, hogy kevesebb megbánnivalóval kelljen számolnunk életünk végén. A haldoklók közül a legtöbben azt fájalták, hogy nem töltöttek több időt a családjukkal. Az egyesült államokbeli Brigham Young Egyetem kutatása alapján azok, akik gyermekekkel együtt játszanak számítógépes játékot, a való életben is szorosabb kapcsolatot építenek ki családtagjaikkal. A *Farmville* és hasonló, egyszerű on-line játékok pedig kiváló eszközök arra, hogy folyamatosan napi kapcsolatban legyünk barátainkkal, akiknek a játékokban apró szívességeket teszünk – és ugyanezeket tőlük is megkapjuk.

Az Észak-karolinai Egyetem kutatásainak eredményei szerint a depresszió kezelésében napi harmincpercnyi on-line játék annyira hasznosnak bizonyult, mint a gyógyszerek. A valódi én kifejezésére gyakorolt hatás pedig abban jelentkezett, hogy akik a játékokban az idealizált hősök bőrébe bújtak, azok a való életben is bátrabbak és ambíciózusabbak lettek.

Játszani pedig soha nem késő...

■ N. B.

Két út – közös áldás

Diakóniai projekt

„Nem tudom, mi a sorsod, de egy dolgot tudok: csak azok lesznek igazán boldogok, akik keresték és megtalálták, hogyan lehet másokat szolgálni.” (Albert Schweitzer)

A Sztehlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium közösségfejlesztő munkájának fontos háttérét adja *Sztehlo Gábor* szellemiségének átadása s ezzel a diakóniai munka iránti érzékenyítés. Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink megismerjék *Sztehlo Gábort*, a magyar evangélikus diakónia kimagasló személyiségét és munkásságát. Ezt a célt szem előtt tartva szervezzük az intézmény alapítása óta a diakóniai szemléletű iskolai közösségi szolgálatot. „Mindez magában rejtje az elfogadás és továbbadás képességét. Az előbbi nem más, mint az Istentől kapott kegyelem, amelyre épül az utóbbi, s amely a hála jeleként a mindennapi kereszténységben ölt formát. A diakónia képletes meghatározása: a »kezek evangéliuma.« (Sztehlo Gábor)

Ennek érdekében rendszeresen szervezünk érzékenyítő napokat, fél-évente szolgálunk diákjainkkal a Sarepta Budai Evangélikus Szeretotthonban, és a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (Mevisz) Bárka csoportjával is volt már jó néhány közös alkalmunk. Az iskolai közösségi szolgálat keretében több mint ötven intézménnyel van együttműködési megállapodásunk, így diákjainknak sokféle szolgálati területen van lehetőségük kipróbálni magukat.

A diakóniai szemléletű iskolai közösségi szolgálat hozzájárul ahhoz, hogy fiataljaink valóban nyitott és másokat befogadó emberré tudjanak válni. Szeretnénk, ha diákjaink meg tapasztalnák, hogy a másokért történő felelősségvállalás és önkéntesség erőt ad annak is, aki másokon segít.

A Magyarországi és a Bajor Evangélikus Egyház között már hosszú ideje eleven testvéregyházi kapcsolat működik, így megtszerteltetés és öröm számunkra, hogy mindebbe a Sztehlo Gábor evangélikus gimnázium is bekapcsolódhatott. A bajor-magyar kapcsolat már 2011-ben, az iskola alapításakor elindult. *Fritz Blanz*, a Bajor Diakóniai Szolgálat munkatársa, valamint a Sztehlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium vezetése a partnerkapcsolat kiépítése érdekében megkezdte az előkészítő munkát, a közös diakóniai projekt kidolgozását.

A kapcsolat kiépítését a bajor egyházban történt vezetőváltás sem törte meg, ugyanis az új igazgató, *Thomas Popp* tavaly szeptemberben meglátogatta a Sztehlo-intézményt és az újonnan felépült óvodát. A rummelsbergi diakóniai intézmény 2012-ben 280 székelt és 140 asztalt, valamint egy fészületet adományozott a gimnáziumnak, amely méltó helyre került, hiszen iskolánk hittantermének falát díszíti.

A következő időszak a csendes háttér munkáé volt, amelynek eredményeként megvalósulhatott a diakóniai projekt. Ebben bajor részről szeptember 29-től október 3-ig tizenhat diák és két pedagógus, magyar részről pedig tíz diák és négy pedagógus vett részt. A magyarországi látogatás célja egymás diakóniai munkájának megismerése, különös tekintettel a Sztehlo-gimnáziumban folyó iskolai közösségi szolgálatra, amelynek kiemelt feladata a diákok érzékenyítése a diakóniai munka iránt. A bajor vendégek ellátogattak a Sarepta szeretotthonba, teológiai előadásokat hallgattak az Evangélikus Hittudományi Egyetemen, illetve azt ott folyó képzés nyelhetett betekintést. A kispesti evangélikus gyü-

lekezet templomában megtekintették a Mevisz Bárka csoport kerekesszék passió-előadását. Ez az előadás volt vendégeinkre a legmélyebb hatással magyarországi látogatásuk ideje alatt.

November végén viszonzta a látogatást a Sztehlo-gimnázium küldöttsége. A magyarországi programokhoz hasonlóan a Bajor Evangélikus Egyház diakóniai projektjeit tekintették meg diákjaink, többek között fogyatékkal élőket foglalkoztató vendéglőben járhattak, megismerkedhettek a veszélyeztetett fiatalok rehabilitációját segítő programmal, a rummelsbergi intézmény diakóniai munkájával, valamint a nürnbergi Evangelische Hochschule képzési rendszerével.

Az eredményesen záruló diakóniai projekt kapcsán elmondható, hogy a nürnbergi főiskola óriási szakmai tapasztalata nagy segítséget jelenthet a jövőben a Sztehlo-gimnázium diakóniai munkájának erősítésében, lelki életének gazdagításában. A bajor diákoknak és tanárikaiknak sokat jelentett a sztehlós diákok lelkesedése és szeretete, amiben bőven lehetett részükhöz mind magyarországi tartózkodásuk, mind pedig a németországi találkozás, a közös programok alkalmával.

Szeretnénk, ha diákjaink megőriznék ezt a lelkesedést, és tovább tudnák adni diákjaiknak, hogy ők is átélhessék: az önkéntes munkát csakis belülről fakadó örömmel és szeretettel lehet végezni.

„Időt kell szakítanod embertársaidra: tégy valamit másokért, ha mégoly apróságot is – valamit, amiért fizetséget nem kapsz, csupán a kinttétő érzést, hogy megtehetted.” (Albert Schweitzer)

■ DEÁK GABRIELLA

HIRDETÉSEK

Evangélikus magazin a Magyar Televízióban

December 14-én, vasárnap az M1-en 10.30-kor egyházzunk műsora, az *Evangélikus magazin* látható. Ellátogattunk a Sarepta Budai Evangélikus Szeretotthonba, ahol a szellemi fogyatékkal élők adventi készülődését vettük fel. Sopronban a *Valahol Európában* című színelőadáson jártunk. Átadták az Ordass- és a Prónay-díjat. A kitüntetettek kérdeztük. Nyíregyházán, az evangélikus gimnázium ünnepén is forgattunk. Az adást a Duna World csatornán december 17-én, szerdán 14.45-kor megismétlik. Szerkesztő *Nagy László*, rendező *Horváth Tamás*.

Megjelent a Credo 2014/3. száma

Az évszak utolsó napjaiban érkezett meg a nyomdából a *Credo* evangélikus folyóirat őszi száma. Tanulmányai közül három az egyik legnagyobb hatású magyar építésznek, a kétszáz éve született *Ybl Miklósnak* állít emléket – más-más oldalról közelítve munkásságához.

Ezúton is elnézést kérünk Olvasóinktól a 2014/4. (téli) lapszám várható késése miatt. (A szerk.)

A tartalomról:

LECTORI SALUTEM

Fábi György: Hagyomány és kihívás

IRÁNYTŰ

Krámer György:
Meghívottak körében

ISTEN MŰHELYE

Czövek Tamás: Az igaz szenvedése. Hogyan teljesíti be Jézus szenvedéstörténete az Írásokat?

IDÉZŐJEL

Petrőczy Éva: Gyöngyfényű...

HAJLÉK

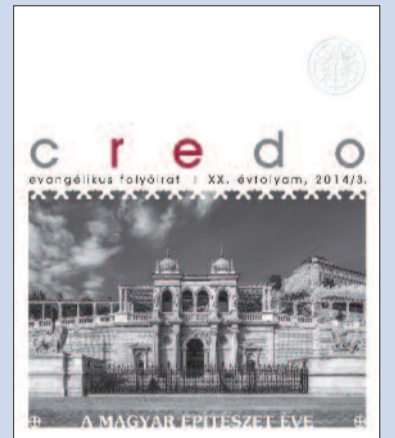
Székely Gábor: Ybl Miklós templomépítészete
Potzner Ferenc: A Várkert bazár és rekonstrukciója. Az építésről és az újjáépítésről
H. Hubert Gabriella: Ház és lakója.
Ybl Miklós és Balassa János

ESSZÉ

Csorba László: Pulszky Ferenc háza

TÁRGY – KULTÚRA

Zászkaliczky Zsuzsanna: A látás visszaszerzése: Lajta Gábor Emmausa Dombóváron.
In memoriam Kovács Imre

A lap ára 780 forint, előfizetés egy évre 2320 forint.

Kaláka-betlehemezés Kelenföldön

Szeretettel meghívjuk december 23-án, kedden 16 órakor a kelenföldi evangélikus templomba (1114 Budapest, Magyar István u. 1–3.) a *Kaláka* együttes *Szabad-e bejönni ide betlehemmel?* című előadására, amely a Budapesti Evangélikus Egyházközösség szervezésében, Újbuda Önkormányzata és az Aleas Hungary Kft. támogatásával valósul meg.

Igei köszöntőt mond *Gáncs Tamás* igazgató lelkész. Az alkalmon fogyatékkal élő és nehéz sorsú gyermekeket látunk vendégül. A jótékony célú előadásra a belépés díjtalan, adományokat köszönettel fogadunk.

Védnökök: *dr. Hoffmann Tamás*, Újbuda polgármestere, *Jankó István* újbudai önkormányzati képviselő. További információk: kelenfold.lutheran.hu; facebook.com/kelenfoldi.evangelikusgyulekezet

EvÉlet-baba

MAJER PETRA FELVÉTELE

Isten újabb ajándékaként december 3-ra virradólag megszületett *Petri Máttyás Attila*, *Kinyik Anitának*, az *Evangélikus Élet* munkatársának és *Petri Gábornak*, a Luther Kiadó szerkesztőjének gyermeke. A 3210 gram-

mal világra jött „Matykó” már három napja otthon van a fiatal házaspár zuglói fészkében, és édesanyjával együtt jó egészségnek örvend. Isten hozta!

■ P. M.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Meghívó – Előadás Bachról

December 18-án, csütörtökön 19 órakor a Kálvin teremben (Budakeszi, Fő u. 159.) *Bach Karácsonyi oratóriuma és a társzművészetek* címmel tart előadást *Zászkaliczky Tamás* orgonaművész, zenetudós. Az előadást zenei, irodalmi és képzőművészeti illusztrációk kísérik. Szeretettel várunk minden érdeklődőt.

Zuglói zenés esték – Szabó Balázs orgonahangversenye

December 18-án 18 órakor hallgathatjuk meg a zuglói templomban *Szabó Balázs* adventi műsorát. A fiatal zenészgeneráció képviselője nemzetközi versenygyőzelmeivel már zeneakadémista éve alatt megalapozta karrierjét. 2008-ban vette át kiváló minősítésű diplomáját orgonaművész szakon, ezt követően Würzburgban, Trossingenben és Rómában folytatta tanulmányait. 2010-ben megszerezte a „Meister der Orgel” címet. 2011 óta a Zeneakadémia tanára. Történelmi orgonák szakértőjeként a különböző stílusok ismeretéből felépített korabeli hanginterpretáció elmélyültséggel és drámai kifejezőerővel párosul játékában.

GYÁSZJELENTÉS

Értesítjük mindazokat, akik ismerték és szerették, hogy drága szerettünk, *Balikó Tamás* temetése december 17-én 12 órakor lesz a Pécsi köztemető kápolnájában. A mindenható Isten kegyelmében bízva, a gyászoló család.
Erős vár a mi Istenünk!

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
ARANYKOSZORÚS
HARANGÖNTŐMESTER

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levél cím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu
és info@harangontode.hu.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból december 14-étől december 21-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Lélehangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (civilradio.hu)	13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház félórása	12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó a pitvarosi evangélikus templomból</i>	10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Rosalinde Haas orgonál
9.00 / Pax Tv <i>Evangélikus istentisztelet a budavári templomból</i>	14.00 / M1 <i>Magyarlakta – vidékek krónikája</i>	13.20 / Pax Tv <i>Szell Bulcsú (riportfilm)</i>	12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó a péteri evangélikus templomból</i>
10.04 / Kossuth rádió <i>Református istentisztelet a debreceni Nagytemplomból</i>	15.10 / Kossuth rádió <i>Rendszerváltók, 1989</i>	14.45 / Duna World <i>Élő egyház (vallási híradó)</i>	14.45 / Duna World <i>Evangélikus magazin</i>
10.30 / M1 <i>Evangélikus magazin</i>	17.45 / Duna World <i>Stigma – Tökés Eszter a Securitate célkeresztjében (magyar dokumentumfilm)</i>	21.00 / M3 <i>Darvas Iván (portréfilm)</i>	16.30 / M3 <i>Darvas Iván (portréfilm)</i>
11.00 / Duna Tv <i>Evangélikus istentisztelet Arnótról</i>	20.00 / Pax Tv <i>Kút (élő interaktív műsor)</i>	21.05 / Duna Tv <i>A látogató (amerikai játékfilm, 2007)</i>	20.25 / M1 <i>Hab a tortán (francia filmdráma, 2012)</i>
14.55 / Duna Tv <i>Jónak lenni jó (karitatív műsorfolyam)</i>	22.55 / Duna World <i>A temesvári forradalom 25. éve</i>	21.25 / M3 <i>Szezon (magyar film, 2003)</i>	21.20 / Bartók rádió <i>José Vasques (viola da gamba) és Dobozy Borbála (csembaló)</i>
18.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) <i>Evangélikus istentisztelet</i>	23.50 / M3 <i>Leányvásár (magyar film, 1982)</i>	22.40 / M1 <i>Lámpaláz (magyar játékfilm, 2014)</i>	22.55 / M1 <i>Szabadság tér '89</i>
22.40 / Pax Tv <i>Életutak tanúságtétele</i> Az EBBE sorozata		22.55 / M1 <i>Tisztelet a hősöknek (magyar dokumentumfilm)</i>	23.00 / Pax Tv <i>A szeretet nem luxus (dokumentumfilm)</i>

CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
13.15 / Pax Tv <i>Nagy versmondás, 2014 (irodalmi műsor)</i>	9.35 / M3 <i>Eryhitő körülmény (magyar tévéjáték, 1980)</i>	10.30 / Duna Tv <i>Néma kolostor (magyar játékfilm, 1941) (86')</i>	9.00 / Pax Tv <i>Evangélikus istentisztelet a budavári templomból</i>
13.25 / M1 <i>Az élő örökség – Az évkör hónapról hónapra (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i>	14.45 / Duna World <i>Isten kezében</i>	13.30 / Duna World <i>Erdélyi történetek (magyar dokumentumfilm)</i>	9.30 / ZDF (német) <i>Evangélikus istentisztelet</i>
19.25 / Kossuth rádió <i>Tetten ért szavak</i> Balázs Géza műsora	17.30 / Pax Tv <i>A Poézis együttes új dalai (koncertfilm)</i>	16.15 / Duna Tv <i>Két emelet boldogság (magyar játékfilm, 1960) (96')</i>	11.10 / M1 <i>Kérdések a Bibliában</i>
19.35 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk a Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermet</i>	17.45 / Duna World <i>A bennünk rejlő védelem (magyar dokumentumfilm)</i>	16.35 / M1 <i>Ég, föld, férfi, nő</i> Debrecen	11.20 / M1 <i>Református magazin</i>
21.55 / Duna World <i>Ybl 200 (magyar dokumentumfilm)</i>	19.35 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk a Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermet</i>	17.50 / HBO <i>Európai Filmdíj-átadás, 2014</i>	16.00 / Bartók rádió <i>Közvetítés Helsinkiből, a Kallio-templomból</i>
22.20 / Kossuth rádió <i>Az év sportolója – gálaest</i>	19.43 / Kossuth rádió <i>Téli meseház</i>	19.35 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk a Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermet</i>	18.00 / Bartók rádió <i>Közvetítés a prágai Betlehem-kápolnából</i>
23.20 / M3 <i>Valaki (tévéjáték, 1975)</i>	20.25 / M1 <i>Virtuózok (komolyzenei tehetségkutató)</i>	19.40 / Pax Tv <i>Comenius-záró Nagytarcsán (riportfilm)</i>	23.00 / Bartók rádió <i>Közvetítés Montrealból</i>
	Döntő	23.40 / M1 <i>Lángra vert igazság (amerikai filmdráma, 2008)</i>	Karácsonyi hangverseny

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (december 14.)

Ha valaki nekem szolgál, engem kövessen; és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgálom is. Jn 12,26 (Józs 22,5; Mt 11,2–6/7–10/; 1Kor 4,1–5; Zsolt 33) Advent harmadik vasárnapján az úton járásban a mi Jézushoz való közeledésünk és az ő földi megtestesülésének közeledése egyaránt benne van. Úgy képzeljük ezt el, mintha két irányból elindulna az Isten Fia és az ember, és karácsonykor megtörténik a találkozás. Kérdés, ki jár be hosszabb utat, ki tesz meg többet azért, hogy ez a találkozás létrejöhessen. Az Isten Fia szeretetből és szolgálatból emberré lesz, hatalmas utat jár be, de mindez hiábavaló, ha én viszont nem teszem meg azt a pár lépést felé. Karácsony fénye, az újszülött Jézus érkezésének csodája teljességgel felesleges, ha nem várja senki. És teljesen felesleges akkor is, ha pusztába kiáltott szó lesz, amit hirdet, és cselekedetei nem sarkallnak minket is tevékeny, szolgáló életre. Éppen ezért ne az ünnepet várjuk, ne a karácsonyt, hanem Jézust magát. És ne csupán hallgatói legyünk szavának, hanem szolgáló tanítványai is!

Hétfő (december 15.)

Az okosok fényleni fognak, mint a fénylő égbolt, és akik sokakat igazságra vezettek, mint a csillagok, mindörökké. Dán 12,3 (Zsid 13,7; Mt 3,1–6; Ézs 26,7–19) Kétségtelenül a tudomány korát éljük. Az okosok korát éljük. Megkockáztatom, lehet, hogy még az okoskodók korát is. A vallás és a tudomány csatájában az előbbi látszólag vesztesre áll. Az evolúcióelmélet elfogadása, a klónozás problematikája, az orvostudomány és más tudományok hihetetlen fejlődése újabb és újabb kérdéseket vet fel. És mégis van, amire még most is csak a hit tud feleletet adni az ember számára. És aki ezt a tudomány minél magasabb művelése mellett beismeri, talán az az igazán okos.

Kedd (december 16.)

Hagyja el a gonoszt mindenki, aki az Úr nevét vallja! 2Tim 2,19 (1Sám 17,47a; Mt 3,7–12; Ézs 28,14–22) Térjete meg! – hirdeti a keresztyénység minden apostola, papja, tanítója, lelkésze... immáron kétezer éve. De miért? Miért jó nekem megtérni? Mitől mások a magukat hívőnek mondó, megtért emberek? Vonzó példát jelentenek-e a „hitetleneknek”? A kérdés költői, hiszen a megtért maga is gyarló ember. Mégis, a megtérés egyenlő a gonosz elhagyásával, aki pedig elhagyja a gonoszt, életet nyer. Nincs tehát más út. Ha élni akarok, ha örök életet akarok, a gonoszt elhagyva keresnem kell Jézus Krisztust, aki kizárólagosságot kér az életemben. De életet ad, örök életet.

Szerda (december 17.)

Ne szégyellj hát a mi Urunkról szóló bizonyosságtételt. 2Tim 1,8 (Zsolt 40,11; Lk 1,26–38; Ézs 29,17–24) „Tegyetek vallást hitetekről!” Ismerős a felszólítás. De az igaz hitvallás nem felszólításra, hanem belső készletésre történik. Kegyelmi állapot az, amikor megtapasztalhatja az ember, hogy nem tudja magában tartani az Isten dicséretét, vagy felismeri a hit hegyeket megmozgató erejét. És ha ez bekövetkezik, akkor legszívesebben szanaszét kialsítja a világra. Ilyenkor nincs szégyen, nincs félelem, nincs fáradtság, hanem boldogság lakik az emberben: a felszabadult, hitre jutott, őszinte boldogság.

Csütörtök (december 18.)

Minden gondotokat öreá vessétek, mert neki gondja van rátok. 1Pt 5,7 (Zsolt 127,2; 1Thess 5,16–24; Ézs 30,1–17) Komoly szövetség csak ott köttetik, ahol azt mindkét fél akarja. Isten szeretetére és kitárt, ölelő karjára a Krisztust követő ember csak szeretettel és kitárt, ölelő karral válaszolhat. A megkötött szövetség pedig bizalmat ébreszt, amelyben az ember félelem és aggodás nélkül, őszinte gyermeki állapotban hagyatkozhat megtartó Istenére, és hagyja, hogy vezesse őt az Úr.

Péntek (december 19.)

Megbocsátom bűneiket, és nem gondolok többé vétkeikre. Jer 31,34 (Mt 1,21; 2Kor 1,18–22; Ézs 32,1–20) A mai ember egyik legnagyobb problémája, hogy nem tudja, mi az, hogy szent, és nem tudja, mi az, hogy bűn. Egyre kevésbé ismerjük fel a bűn fogalmát, emelkedik az ingerküszöbünk. Talán még a gyilkosság vagy éppen a lopás bűn, de a *Tízparancsolat* egy-egy tiltásának tartalma érezhetően leértékelődik a többségi társadalomban. Következésképp bűn nélkül bűnbocsánatra sincs szükségünk. Holott minden erőnkkel bele kellene kapaszkodnunk ebbe a legnagyobb ajándékba. Élünk az úrvacsorára áldott bűnbocsátó lehetőségével és két kézzel kapunk az Isten felénk nyújtott keze után.

Szombat (december 20.)

Jézus felkelt, ráparancsolt a szelekre és a tengerre, és nagy csend lett. Mt 8,26 (Zsolt 89,10; Jel 5,1–5; Ézs 33,17–24) A mi Urunk mindenható. Hajlamosak vagyunk megfélemleni róla. Sokszor gondoljuk, hogy mi irányítunk, és aztán elég egy sajnálatos természeti katasztrófa, egy gyógyíthatatlan betegség... a tehetetlenség állapotának megtapasztalása, és az ember újra és újra megcsüggenül. Igen, el kell ismernünk, be kell látnunk, nála van jó helyen az irányítás. Isten kezében tartja a teremtettséget, a világ menetét, benne az én személyes életemet – és irányítja mindezt szeretettel. Hála neki érte! Újra hála, hála és hála!

■ HOMOKI PÁL

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: előfizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő: Szabó Dávid Károly (david.szabo@lutheran.hu). **Munkatárs:** Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu).
Rovatvezetők: dr. Eszedi Susza – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adámi Mária, Balicza Máté, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Arusítja a kiadó.** **Terjeszti a Magyar Posta Zrt.** **Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt.** Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belső (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megjelölt hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

